У НУМАРЫ

- Галасы юных спевакоў
- Як на выстаўку
- Карэспандэнцыя з Гродна
- Абавязак страхоўкі будынкаў
- Яшчэ адна перамога.

Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 24 (850) Год XVII БЕЛАСТОК 11 ЧЭРВЕНЯ 1972 г. ЦАНА 60 гр.

Сустрэчы з „Нівай"

Мая сустрэча з жыхарамі вёскі Ставішчы назначана на гадзіну 18-ую. А машына прывезла і выкінула мяне на вуліцу гэтай вёскі каля 16-ай. Вуліца амаль пустая, толькі незмаўкаючы птушыны хор расшалеўся над ёю. Пахне бэз і чыстае паветра. Глытаю водар. І ўсё нібы добра, толькі гэты шалёны боль галавы. Іду сярэдзінай вуліцы. Збоку дзве жанчыны размаўляюць. Паварочваю да іх. Таўсцейшая смяецца: «Будзе дождж!» Гэтак і знаёмімся. Прашу вады запіць пілюлю. Адна з жанчын прыносіць кубак, а тая, што першай адазвалася, пачынае хваліць маю мову, што харошая. — Яе сястра, — гаворыць, — жыве каля Семяноўкі, і там таксама прыгожа гавораць. А ў нас найбрыдчэйшая мова; калі чалавек гаворыць, здаецца, ён злосны.

Адказваю, што мне зусім не здаецца, каб яна, гаворачы да мяне, была злосная. Пры мацеры спакойна стаіць дзяўчынка, адно з чатырох дзяцей маёй субяседніцы. Маці: «Гэтая вучыцца вельмі добра. І з беларускага і з усяго добра».

Маніць мяне выган, што відаць за вёскай. Хочацца глянуць на шырокі зялёны прастор. Але спатыкаю яшчэ адну жанчыну, якая размашыста, левай рукой убівае цвік у жэрдку. Гародзіць новую, яшчэ без вокан, хату. Сардэчныя тут людзі, даверлівыя! Старая жанчына выпраставала плечы, расказвае гісторыю: няўдачны замуж дачкі, цяперашнюе іх супольнае жыццё, пра сваю старую хатку. Старой маці хапіла б і хаткі старой, але з дачкой пастанавілі пабудаваць лепшую. Ужо стаіць яна, як кажуць «у сырым стане». Наверсе засохшы букет кветак. Жанчына гаворыць, што як прыйшлі ў нядзелю мужчыны і хлопцы з вёскі, хату паставілі мігам. Што бабы самі зробяць? Старая жанчына некалькі разоў паўтарае гэты факт суседскай узаемадапамогі, безінтарэсоўнай, бясплатнай, але якой жа людской!

Адвячоркам з працы на чыгуначным вузле ў Чарэмсе, дзе працуе чуць не палавіна вёскі, вяртаюц-

Працяг на стар.4

У нацыянальнай камісіі

17 мая г.г. у Літоўскім доме культуры ў Пунску Сэйненскага павету адбылося выязное пасяджэнне нацыянальнай камісіі ВК ПАРП у Беластоку. Тэмай пасяджэння была інфармацыя аб дзейнасці Літоўскага грамадска-культурнага таварыства ў галіне аматарскага мастацкага руху, якую зрабіў сакратар ГП ЛГКТ Яўген Петрушкевіч. Мастацкі рух складае асноўную частку працы Літоўскага таварыства, і на тэрыторыі дзейнасці ЛГКТ у яго ёсць ужо багатыя традыцыі. Дзейнічае тут 14 калектываў, якія налічваюць 300 удзельнікаў. Вядуць калектывы грамадскія інструктары (у большасці настаўнікі). Характэрная рыса — сучасны рэпертуар. Цікавым таксама мерапрыемствам, якое кожны год праводзіць ЛГКТ, з'яўляюцца злёты аматарскіх калектываў. Адбываюцца яны ў прыгожай мясцовасці, на беразе возера (якіх тут вельмі многа) і адыгрываюць значную ролю ў актывізацыі культурнай дзейнасці ЛГКТ. Таксама цікавую справу робяць літоўцы, арганізуючы штогадовыя агляды школьных мастацкіх калектываў. Адбываюцца яны з нагоды Дня дзіцяці і выконваюць важную выхаваўчую ролю.

Асноўныя цяжкасці ў мастацкім руху ЛГКТ, як і ў нас: недахоп кваліфікаваных мастацкіх інструктараў і рэпертуару.

Удзельнікі пасяджэння, у якім, апрача членаў нацыянальнай камісіі, прынялі ўдзел актывісты ГП ЛГКТ, абмеркавалі спосабы далейшага пашырэння і ўзбагачэння мастацкай дзейнасці таварыства. Між іншым, было вырашана зрабіць захады, каб аднавіць дзейнасць летніх курсаў арганізатараў мастацкага руху ў нацыянальных асяроддзях, якія раней адбываліся ў часе летніх канікулаў у Супраслі. (рл)

Семдзесят юных выканаўцаў з пяці паветаў: Беластоцкага, Бельскага, Гайнаўскага, Сакольскага і Сямяціцкага, прыбыло на школьны цэнтральны агляд «Беларуская песня — 72», які адбыўся 21 мая ў Беластоку ў канцэртнай зале Галоўнага праўлення БГКТ.

Агляд адкрыў візітатар меншасных школ куратор Беластоцкай школьнай акругі мгр Вітальд Сакалоўскі. Падкрэсліў ён, што Народная Польшча стварыла спрыяючыя ўмовы для развіцця культуры ўсіх нацыянальных меншасцяў, пражываючых у нашай краіне. Асветныя органы Беласточчыны асабліва высока цэняць актыўнасць школьнай моладзі ў самадзейным мастацкім руху, бо сённяшняе маладое пакаленне будзе працягваць і развіваць у будучыні традыцыі культурнай дзейнасці ў сваім асяроддзі.

Журы агляду пад старшынством Сяргея Лукашука (кіраўніка культурна-асветнага аддзела ГП БГКТ) у складзе: Элаіза Кжэўская, Валянціна Філіпюк і мгр Васіль Сакоўскі, ацаніла 16 выступленняў салістаў, 10 дуэтаў, 4 трыо, 5 квартэтаў — у суме 70 беларускіх песень.

Перад запоўненай слухачамі залай выступала школьная моладзь ад пятага класа пачатковай школы і да выпускнікоў-ліцэістаў уключна. У рэпертуары іх былі вакальныя творы беларускіх кампазітараў і народныя песні, сярод якіх значнае месца займалі фальклорныя з Беласточчыны. І кожнае выступленне ўспрымалася залай з вялікім адабрэннем, а самыя ўданыя выклікалі

Юрка Харкевіч (I месца сярод ліцэістаў).

буру авацый. І гэта не выпадкова: на сцэну выходзіла моладзь таленавітая, з выдатнымі галасамі і надрэнная музычнай падрыхтоўкай, з адчуваннем чароўнага лірызму беларускай песні.

Журы прызнала ў катэгорыі салістаў сярэдніх школ першае месца выпускніку Агульнаадукацыйнага ліцэя з беларускай мовай навучання ў Гайнаўцы Юрку Харкевічу. У фартэпіянным суправаджэнні настаўніцы гэтага ж ліцэя Э. Кжэўскай выканаў ён «Беларусь мая» і «Шумныя бярозы», дэманструючы высокае выканаўчае майстэрства і моцны голас.

Другое месца заняла сярод салістаў сярэдніх школ вучаніца Агульнаадукацыйнага ліцэя ў Міхалове Вера Кузьміцкая, якая выканала «Мінскі вальс» і народную песню «Ой, ляцелі гусі з броду»...

У катэгорыі салістаў пачатковых школ журы прызнала два першыя месцы Галіне Беглюк з пачатковай школы № 3 з Гайнаўкі за выкананне «Зоркі Венеры» і народнай з Беласточчыны «Касіў Ясь канюшыну...» і Мар'і Смактуновіч з пачатковай школы у Нараўцы, Гайнаўскага павету, якая праспявала «Чорныя вочкі» і народную «Як патнала бабуленька...». Трэція месцы занялі Ірына Назарук з пачатковай школы № 3 у Гайнаўцы за «Баладу аб партызанцы Галіне» і «Ручнік» у перакладзе на беларускую мову і Зоф'я Мікалаюк з пачатковай школы ў Семіхочах Сямяціцкага павету, якая выканала «Беларусь, радзіма...» і «Песню пра Нёман».

Сярод дуэтаў першае месца занялі Эльжбета Дылько і Галіна Языкава з пачатковай школы ў Гарадку Бела-

Працяг на стар.4

У глядзельнай зале.

■ Пад старшынством члена прэзідыума ГП У. Юзвюка 22 мая адбылося пасяджэнне арганізацыйнай камісіі VII з'езду БГКТ, які адбудзецца ў верасні гэтага года. Удзельнікі нарады абмеркавалі розныя справы: арганізацыйную абслугу, дэкарацыю з'ездаўскай залы, падрыхтоўку выстаўкі аб дзейнасці БГКТ, папраўкі да статуту і мастацкую частку з'езду. У працах камісіі браў удзел прадстаўнік Міністэрства ўнутраных спраў Т. Цяплінскі.

■ Гурток БГКТ у Віляново супольна з мясцовым домам культуры 22 мая арганізавалі спатканне з пісьменнікам А. Амільяновічам — аўтарам шматлікіх кніжак аб партызанскім руху на Беласточчыне ў час нямецкай акупацыі.

■ 23 мая праграмная камісія VII з'езду БГКТ (старшыня Я. Зенюк) праслухала справаздачна-праграмны даклад на з'езд і унесла шмат заўваг і паправак. Камісія падрыхтавала праект прапаноў VII з'езду. У пасяджэнні прынялі ўдзел таксама прадстаўнік Міністэрства ўнутраных спраў Т. Цяплінскі і прадстаўнік упраўлення ўнутраных спраў аддзела ВРН у Беластоку М. Куц.

■ Першае пасяджэнне прэзідыума сакольскага аддзела пасля справаздачна - выбарнай канферэнцыі адбылося 25 мая. Прэзідыум абмеркаваў арганізацыйныя справы фэсты БГКТ, прапановы ўдзельнікаў справаздачна-выбарнай канферэнцыі і працу штатнага інструктара. У пасяджэнні прэзідыума прыняўі ўдзел сакратар ГП Я. Зенюк і галоўны рэдактар «Нівы» Г. Валкавыцкі.

■ 26 мая прэзідыум ГП прысвяціў сваё пасяджэнне арганізацыйным справам. А вось некаторыя з іх: а) Прэзідыум зацвердзіў новы гурток БГКТ у паветовым мястэчку Аўгустаў. б) У сувязі з тым, што дагэтуляшні кіраўнік культурна - асветнага аддзела ГП С. Лукашук адыходзіць да працы ў школьніцтве, прэзідыум паверыў абавязкі кіраўніка гэтага аддзела В. Філіпюк, якая працавала штатным інструктарам у беластоцкім павятовым аддзеле БГКТ. в) Прэзідыум ГП зацвердзіў таксама кандыдатуру на штатнага працаўніка бельскага аддзела БГКТ. З'яўляецца ім В. Жменька. (мх)

◇ Падзеі ◇ Здарэнні ◇ Факты ◇ Каментарыі ◇ Весткі

СВЕТ

ВІЗІТ НАДЗЕІ

Па ўзаемнай дагаворанасці паміж СССР і ЗША прэзідэнт Р. Ніксан з жонкай знаходзіўся з афіцыйным візітам у Савецкім Саюзе з 22 па 30 мая г.г.

Абмеркаванне ахоплівала шырокае кола пытанняў, якія маюць узаемную цікавасць, і было шчырым і грунтоўным, гаворыцца ў апублікаваным сумесным камюніке. Гаворыцца тут, што бакі ўдзялілі першарадную ўвагу праблеме змяншэння небяспекі ўзнікнення ядзернай вайны. Яны лічаць, што вялікім і рэальным укладам у гэту справу будзе стрымліванне гонкі стратэгічных узбраенняў.

Бакі дагаварыліся аб мерах, накіраваных на стварэнне больш спрыяльных умоў для развіцця гандлёвых і іншых эканамічных сувязей паміж СССР і ЗША. Лічачы, што гэтым мэтам адпавядала б заключэнне гандлёвага пагаднення паміж Савецкім Саюзам і Злучанымі Штатамі, бакі вырашылі ў бліжэйшы час завяршыць неабходную работу па заключэнню такога пагаднення. Бакі вырашылі стварыць сумесную савецка-амерыканскую камісію па пытаннях гандлю.

Падкрэслена важнасць далейшага супрацоўніцтва паміж дагаварваючыміся бакамі ў мірным даследаванні космасу. З мэтай павышэння бяспекі палётаў чалавека ў космас і забеспячэння навуковых эксперыментаў бакі дагаварыліся аб правядзенні работ па стварэнню сродкаў, якія даюць магчымасць ажыццяўляць стыкоўку савецкіх і амерыканскіх касмічных караблёў і станцый. Першы сумесны эксперымент па стыкоўцы пілатуемых караблёў з узаемным пераходам касманаўтаў намечана правесці ў 1975 годзе.

У камюніке гаворыцца аб супрацоўніцтве ў шэрагу іншых галін жыцця.

Што датычыцца міжнародных праблем, дык у камюніке гаворыцца, што шматбаковыя кансультацыі ў плане падрыхтоўкі нарады па пытаннях бяспекі і супрацоўніцтва ў Еўропе маглі б пачацца пасля падпісання заключнага чатырохбаковага пратакола пагаднення ад 3 верасня 1971 года.

ПАГЛЫНУЎ

Галандскі электратэхнічны канцэрн «Філіпс» паглынуў адну з буйнейшых італьянскіх кампаній «Іньіс», якая выраблала халадзільнікі, пральныя машыны і іншыя электронныя прыборы.

ГАСЦІЛІ

З 17 па 24 мая г.г. у ГДР і яе сталіцы пабывалі 626 тысяч жыхароў Заходняга Берліна.

ЦАНА ЖОЎТАГА МЕТАЛА

Пры закрыцці лонданскага залатога рынку ў аўторак (30.V. г.г.) быў зафіксаваны новы рэкордны ўзровень цэн на жоўты метал — 59,75 долара за ўнцыю золата замест 38 долараў па афіцыйнаму курсу. (ак)

БССР

РАЗБУДОВА ГОРАДА МІНСКА

Цэнтральны Камітэт КП Беларусі разгледзеў пытанне аб сур'ёзных недахопах у праектаванні і забудове прыгарадных кварталаў сталіцы БССР. Пастанова ЦК Кампартыі Беларусі адзначае, што асноўнай прычынай дапушчаных сур'ёзных пралікаў і памылак у забудове другога гарадскога дыяметра з'яўляецца грубае парушэнне ўказанняў генеральнага плана горада Мінска аб комплекснай перабудове Цэнтральнага раёна, асноўных магістралей і плошчаў горада на аснове зацверджаных праектаў планіроўкі і забудовы. Адначасова ЦК Кампартыі Беларусі прыняў рашучыя меры па выпраўленню сцверджаных памылак. Усё гэта дзеля таго, каб сталіца БССР выглядала яшчэ болей прыгожа.

ЯНКУ КУПАЛУ

У Кіславодску ў санаторыі імя Горкага адбылося ўрачыстае адкрыццё мемарыяльнай дошкі ў гонар народнага паэта Беларусі Янкі Купалы. На працягу многіх год, пачынаючы з 1924 года, Янка Купала часта адпачываў на славутых каўказскіх курортах. Тут, у Кіславодску, Есентуках, Пяцігорску паэт напісаў многа вершаў, у якіх праслаўляў дружбу народаў і адзначаў памяць грузінскага пісьменніка Шата Руставелі, дагестанскага ашуга Сулеймана Стальскага і многа іншых.

НА СЛОВЫ ЯКУБА КОЛАСА

Адзін са старэйшых майстроў Беларускай эстрады Сяргей Сакалоў, выкарыстоўваючы творы Якуба Коласа, стварыў літаратурна-музычную кампазіцыю «Старонкі з жыцця пісьменніка». Выконваюць яе артысты Беларускай дзяржаўнай філармоніі. Гэтую праграму падрыхтавалі яны ў гонар 90-ай гадавіны з дня нараджэння класіка беларускай літаратуры.

ПРЫГОЖЫЯ, БЫ КВЕТКІ

Нядаўна вялікі павільён Выстаўкі дасягненняў народнай гаспадаркі БССР у Мінску стаў месцам своеасаблівага паломніцтва мінчан. Яны прыходзілі палюбавацца непаўторнай прыгажосцю кветак, якія дэманстраваліся там на аграмаднай выстаўцы. Шматколерны і пахучы тавар даставілі на выстаўку гароднінная фабрыка, інстытут бульбы і плодагародніцтва, трэст зялёнага будаўніцтва, Цэнтральны батанічны сад і 29 прыватных любіцеляў кветак.

ПЕСНЯ - БАРАЦЬБІТ

Тры дні ў Палацы культуры Мінскага трактарнага завода гучалі песні і музыка. Тут праходзіў рэспубліканскі конкурс палітычнай песні «Моладзь выкрывае імперыялізм», арганізатарам якога з'яўляліся ЦК камсамола Беларусі, Міністэрства культуры БССР і рэспубліканскі Савет прафсаюзаў. У заключным этапе конкурсу ўдзельнічалі 13 вакальных і вакальна-інструментальных ансамбляў і 13 салістаў-вакалістаў. За высокае выканаўчае майстэрства і прапаганду палітычнай песні званне лаўрэата конкурсу сярод прафесійных салістаў журы прысудзіла навучэнцу Мінскага музычнага вучылішча Віктару Шэйну і студэнту Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі Івану Краснадубскаму. (вр)

ПОЛЬШЧА

ПАСЯДЖЭННЕ ПАЛІТБЮРО ЦК ПАРП

30 мая адбылося пасяджэнне Палітбюро ЦК ПАРП, якое прысвячалася некаторым актуальным праблемам замежнай палітыкі Польскай Народнай Рэспублікі. У чарговым пункце нарады Палітбюро разгледзела задачы новага Міністэрства працы, заработкаў і сацыяльных спраў. Галоўнай задачай яго будзе перш за ўсё рацыянальная гаспадарка людскімі запасамі, а таксама вырашэнне асноўных праблем працы і сацыяльных умоў людзей.

ПАСЯДЖЭННЕ РАДЫ МІНІСТРАЎ

2 чэрвеня адбылося пасяджэнне Рады Міністраў, на якім былі разгледжаны: план рэалізацыі праграмы развіцця краін — членаў СЭУ, праблемы развіцця паслуг для людзей да 1980 года і круг дзейнасці Міністэрства ўнутранага гандлю і паслуг.

ВІЗІТ ПРЭЗІДЭНТА ЗША

31 мая наведаў Польшчу прэзідэнт ЗША Р. Ніксан. Быў гэта першы афіцыяльны візіт амерыканскага прэзідэнта ў нашай краіне. На аэрадроме сардэчна прывіталі прэзідэнта старшыня Рады дзяржавы Г. Яблонскі і прэм'ер П. Ярашэвіч. З прывітальнымі прамовамі выступалі Г. Яблонскі і Р. Ніксан. Затым прэзідэнт ЗША знаёміўся з Варшавай і сустрэўся з І сакратаром ЦК ПАРП Э. Геркам. Візіт прэзідэнта Р. Ніксана закончыўся 1 чэрвеня. На заканчэнне візіту было падпісана супольнае польска-амерыканскае камюніке. Прэзідэнт Р. Ніксан запрасіў у ЗША Э. Герка, Г. Яблонскага і П. Ярашэвіча.

СУСТРЭЧА Э. ГЕРКА

30 мая І сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк прыняў у сябе з нагоды святкавання Дня работніка спажывецкай прамысловасці дэлегацыю рабочых гэтага рэсорту. На сустрэчы І сакратар ЦК адзначыў вялікі ўклад рабочых калектываў у забеспячэнне людзей харчовымі прадуктамі. На заканчэнне сустрэчы Э. Герэк пажадаў далейшых плённых поспехаў у працы ўсім рабочым спажывецкай прамысловасці.

СУСТРЭЧА П. ЯРАШЭВІЧА

2 чэрвеня з нагоды Дня хіміка старшыня Рады Міністраў П. Ярашэвіч прыняў у сябе дэлегацыю рабочых хімічнай прамысловасці. Падчас сустрэчы прэм'ер адзначыў ролю хіміі як прамысловасці ў сучасным нашым жыцці. Затым дэлегаты інфармавалі старшыню аб найважнейшых праблемах, звязаных з развіццём польскай хіміі, і аб паспяховай рэалізацыі намечаных планаў.

ЦЭНТРАЛЬНЫ ДОМ САЛДАТА

Міністэрства нацыянальнай абароны пастанавіла абсталяваць Цэнтральны дом салдата ў даўнім Палацы Любамірскіх. Пачаліся ўжо рамонтна-адаптацыйныя работы, якія салдаты выконваюць грамадскім чынам. Тэрмін перадачы аб'екта ў карыстанне назначаны на кастрычнік 1973 года.

25 ГОД АВІЯЦЫЙНАЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ

Польская авіяцыйная прамысловасць святкуе 25-годдзе свайго існавання. З гэтай нагоды ў Мельніку была адкрыта Агульнапольская авіяцыйная выстаўка, якая знаёміць з дасягненнямі гэтай галіны прамысловасці. На выстаўцы экспануюцца сучасныя, навейшыя тыпы самалётаў. (яц)

ВАЯВОДСТВА

СУСТРЭЧА Ў КУРАТОРЫІ

У Беластоку прабываў міністр асветы і выхавання Ежы Кубэрскі. Міністр сустрэўся з асветным актывам нашага ваяводства. Сустрэчу вёў куратар Э. Крынскі. Міністр Е. Кубэрскі ў сваім выступленні прадставіў галоўныя праблемы, над якімі працуе цяпер Міністэрства асветы — стварыць адзіную асветную сістэму для ўсіх школ, арганізаваць давоз дзяцей у школы з малых мясцовасцей, павышаць кваліфікацыі настаўнікаў. Шмат месца ў выступленні было прысвечана справам дыдактыкі і арганізацыі працы ў школах.

І БЕЛАСТОЦКАЯ

Міністр асветы і выхавання Е. Кубэрскі ўдзельнічаў таксама ў адкрыцці І Беластоцкай алімпіяды школьнай моладзі, якая праходзіць у нас у рамках агульнапольскага Свята школьнага спорту. На адкрыцці алімпіяды прысутнічалі таксама І сакратар ВК ПАРП З. Куроўскі, прэзас ВК ЗСЛ Ю. Сапежынскі, старшыня ВК СД Р. Бартнік, прадстаўнікі адміністрацыйных улад на чале з намеснікам старшыні ПВРН Р. Лазаровічам і прадстаўнікі асветных улад — з куратарам Э. Крынскім. Алімпіяда пачалася парадам спартсменаў і масавымі гімнастычнымі выступленнямі, у якіх удзельнічала 600 вучаніц сярэдніх школ Беласточчыны.

Тры дні на ўсіх стадыёнах ваяводства ішла барацьба ў розных дысцыплінах спорту.

НАРАДЫ СЕЛЬГАСАКТЫВУ

Ад 31 мая да 3 чэрвеня ў нашым ваяводстве праходзілі павятовыя гаспадарчыя нарады сельскагаспадарчага актыву. Прысвечаны яны былі абмяркоўцы развіцця сельскай гаспадаркі і магчымасці лепшага выкарыстоўвання рэзерваў. У павятовых нарадах удзельнічалі члены экзекутывы ВК ПАРП, члены прэзідыума ВК ЗСЛ і члены прэзідыума ВРН.

У апошнюю нядзелю адбыліся такія нарады ў Бельску, Сямяцічах, Кольне, Граеве, Сувалках і Замброве.

У нарадзе бельскага актыву ўдзельнічаў старшыня прэзідыума ВРН З. Спрыха. У сваім выступленні ў час дыскусіі тав. З. Спрыха параўнаў дасягненні ў сельскай гаспадарцы Бельскага павету з агульнаваяводскімі вынікамі. (Бельск яшчэ не дасягнуў сярэдніх ваяводскіх вынікаў ва ўзросце скупкі свіней і малака, у выкарыстоўванні ўгнаенняў). Парушалася таксама справа павышэння прадукцыйнасці індывідуальных гаспадарак, дзе гаспадараць пажылыя людзі, справа асветы для сялян, паляпшэння аператыўнасці сельскагаспадарчай службы і інш.

ПЛЕНУМ ВЗКР

На днях у Беластоку адбылося пленарнае пасяджэнне Ваяводскага саюза сельгасгурткоў. Абмяркоўваліся справы, звязаныя з падрыхтоўкай да ваяводскага з'езду. Прадугледжваецца, што ў гэтым годзе вартасць сельскагаспадарчай прадукцыі ў сельгасгуртках будзе большай прыблізна на 300 млн. зл. Шмат гурткоў вырашыла калектыўна гадаваць свіней і вырошчваць збожжа. (яч)

TELEWIZJA WARSZAWA

Niedziela, 11.VI.

7.45 Program dnia. 7.50 TV Kurs Rolniczy: „Pytania i odpowiedzi". 8.25 „Przypominamy, radzimy". 8.35 „Nowoczesność w domu i zagrodzie". 9.00 Klub Śmiałych. 10.15 „Wiatr na wrzosowisku" — film dok. („Świat, który nie może zaginąć"). 10.40 „Narodziny nowożytnego krajobrazu" — „Świat marzeń i ideału" („W kręgu mistrzów sztuki"). 11.10 „Moje pierwsze filmy" („W starym kinie"). 12.10 Dziennik. 12.45 „Na olimpijskim szlaku" — teleturniej. 13.45 „Przemiany". 14.15 Muzyka z sal zamkowych w Łańcucie. 14.55 Dla dzieci: Krakowski Teatr Baśni — M. Kann „Syn Faraona". 15.55 Sprawozdanie z meczu piłki nożnej Gwardia (Warszawa) — Odra (Opole). W przerwie ok. 16.45 „Stadion" — progr. publ. 17.50 PKF. 18.00 A. Czechow — „Dzieło sztuki". 18.35 „Tele-Echo". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Arsen Lupin" — film franc. 20.55 „Romanse o miłości i zdradzie", czyli „Uśmiech i piosenka hiszpańska". 21.40 Magazyn sportowy. 22.10 Estrada Literacka: I. Iredyński — „Niebo z blachy fałdowanej" („Nowa Poezja Polska").

Poniedziałek, 12.VI.

15.20 i 22.50 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: „Zwierzyniec". 17.25 „Echo stadionu". 18.00 „Kino Filmów Animowanych". 18.30 „Poławiacze gąbek" — film dok. pol. 18.45 „Eureka". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr TV: F. Schiller — „Intryga i miłość". 22.05 „Ex libris" — mag. książki. 22.30 Dziennik.

Wtorek, 13.VI.

10.00 „Ruchome piaski" — film fab. pol. 12.45 i 13.55 Przysposobienie Rolnicze: „Zasady organizacji pracy w gospodarstwie domowym". 15.20 i 22.15 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Drogi do morza". 17.10 „Oferty". 17.30 Ekran Młodych. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Ruchome piaski" — film fab. pol. 21.25 „Kontakty". 21.55 Dziennik.

Środa, 14.VI.

8.15 „Wyrok" — film czechosł. odc. I. 9.00 Dla szkół: (kl. VII) Chemia — „Sole". 9.55 Dla szkół: (kl. VIII) Historia — „Telekonkurs". 10.55 Dla szkół: (kl. VII) Fizyka — „Świat dźwięków". 11.55 Dla szkół: (kl. VII) Historia — „Rok 1917". 13.40 „Wybieramy zawód". 15.20 i 23.10 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dla młodych widzów: „Latający Holender" (Gdańsk), „Ludzie z różnych stron świata" — film. 17.30 „Nie tylko dla pań". 17.50 „Poznajmy przyrodę" — film wł. 18.10 TV Kurier Warszawski. 18.30 „Jeden dzień dyrektora". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Wyrok" — film czechosł. odc. I. 20.50 PKF. 21.00 „Świat i Polska". 21.35 „Tradycja dowcipem załatwiona" — opera-wodewil w I akcie. 22.20 Dziennik.

Czwartek, 15.VI.

8.15 Matematyka w szkole: „Wstęp do teorii informacji". 9.00 Dla szkół: (kl. I lic.) Język polski — „Goethe-Schiller". 9.55 Dla szkół: (kl. VI) Język polski — „Spotkanie z pisarzem". 15.20 i 22.30 Politechnika TV I roku. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Ekran z bratkiem". 17.45 Magazyn ITP. 18.00 Program ekonomiczny. 18.30 TV Kurier Kielecki. 18.50 „Gramy o telewizor" — teleturniej. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 „Przypominamy, radzimy". 20.10 Teatr Kobra: F. Durbridge — „Harry Brent", odc. III. 21.20 „Refleksje". 21.50 „Chopin i Lutosławski na dwóch klawiaturach" — gra duet fortepianowy Jerzy Derfel i Maciej Małecki. 22.05 Dziennik. Wiadomości sportowe.

Piątek, 16.VI.

10.00 „Siódmy rok miłości" — film fab. NRD. 11.20 „Rekiny z Nikaraguy" — film kanad. USA („Człowiek i morze") odc. V. 15.20 i 22.25 Politechnika TV I roku. Rysunek techniczny. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik TV. 16.40 „Teleferie": „Piąte kółko", „Złamana strzała — film. 17.25 Reportaż z Międzynarodowych Targów Poznańskich. 18.00 Program filmowy. 19.05 „Turystyka i wypoczynek". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Rekiny z Nikaraguy" — film kanad. — USA („Człowiek i morze") odc. V. 20.30 „Kraj". 21.10 Teatr TV na świecie: „Żywcem ożeniony" wg J. Mortimera — widowisko TV angielskiej. 22.05 Dziennik.

Sobota, 17.VI.

10.00 „Porwanie dziewic" — film fab. rum. 15.35 Program dnia. 15.40 Program I proponuje. 16.00 Redakcja Szkolna zapowiada. 16.15 Dziennik. 16.30 Sportowy magazyn sprawozdawczy. 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.15 „Święto Trybuny Robotniczej" — program estradowy. 21.15 Dziennik. Wiadomości sportowe. 21.45 „Bitwa nad Neretwą" — film fab. jugosł.

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek, 9 czerwca

11.15 Nowiny. 14.10 Program dnia. 14.15 Moskwa dziś i jutro. 16.00 Panorama nowin. 16.10 Koncert chóru uralskiego. 17.00 Świat socjalizmu. 17.30 Film fab. 19.00 Czas. 19.30 Film dokument. 20.30 Festiwal „Moskiewskie gwiazdy". 21.00 Nowiny.

Sobota, 10 czerwca

11.40 Przegląd międzynarodowy. 11.55 Szkatułka muzyczna. 12.10 Almanach TV. 13.10 Film fab. 15.00 W świecie zwierząt. 16.00 Nowiny. 16.10 Panorama międzynarodowa. 16.35 Spotkania muzyczne. 17.00 Nowiny. 17.10 Muzyka narodów ZSRR. 17.45 Spektakl TV. 19.00 Czas. 19.30 Film fab. „Lalka". I seria. 20.50 Koncert estradowy.

Niedziela, 11 czerwca

7.30 Program rozrywkowy dla dzieci. 8.30 Kiosk muzyczny. 9.00 Film fab. 10.00 Piosenka radziecka w wykonaniu zagranicznych śpiewaków. 10.40 Białe i czarne. 11.10 Z historii muzyki białoruskiej. 11.40 Koncert życzeń. 12.25 Nowiny. 12.30 Akademia leśna. 13.00 Dla żołnierzy. 14.15 Uniwersytet ludowy. 15.00 Filmy animowane. 16.00 Nowiny. 16.10 Ludowi artyści ZSRR. I. Archipowa. 17.00 Klub filmowy. 18.00 Spektakl TV. 19.00 Czas. 19.30 Film fab. „Lalka". 2 seria. 20.50 Nowiny. 21.00 Mistrzostwa ZSSR w zapasach.

РЭПАРТАЖ З ВЁСКІ СУХАВОЛЬЦЫ

Праз Сухавольцы штодзень імчацца аўтамабілі з Бельска ў Кляшчэлі і назад, а з вокан самахода мала што можна ўбачыць. Дык запрашаем на кароткую пабыўку ў гэтай вёсцы (фота 1), якая ўсімі сваімі вокнамі глядзіць у ясную будучыню.

У Сухавольцах жыве 109 гаспадароў, якія разам апрацоўваюць звыш тысячы гектараў зямлі. Зямля ў сухавольскіх гаспадароў не найлепшая, а сенажаці мала, ды знаходзяцца яны 12 км за вёскай, аж пад Малочкамі. Тым болей здзіўляе багаты выгляд (фота 2) гэтай вёскі. Мураваныя, акуратныя домікі выстраіліся ўздоўж шашы, як бы падрыхтаваныя на выстаўку. У такіх доміках жыве ў Сухавольцах аж 90 сем'яў, а трэба ведаць змірука, якія дапамагаюць гаспадарам мураваць нейкі хлеўчык. Бо так яно ўжо ёсць здаўна ў Сухавольцах, што кожную свабодную хвіліну тутэйшыя гаспадары выкарыстоўваюць на будаванне, а Аляксей Зялінка (фота 5) разам з Амяльянам Казміруком былі першымі гаспадарамі ў Сухавольцах, якія ў 1957 годзе пасяліліся ў муранках. За імі пайшлі іншыя, бо ніхто тут не хоча быць горшым, не хоча адставаць ад суседзяў.

— А ведаеце, якая цяпер мода пайшла ў Сухавольцах? — пытае ў мяне намеснік старшыні прэзідыума ПРН у Гайнаўцы тав. А. Рачкевіч. — Пайшла там мода на жалезныя агароджы.

Што ж, мураваны домік з традыцыйным ганкам (фота 6) за жывапісна адчыканенай агароджай — малюнак вельмі прыемны для вока. Але ж такая агароджа каштуе не менш 15 тысяч злотых. А можа лепш бы было гэтыя грошы прызначыць на сельскагаспадарчыя машыны або на нейкі грамадскі ўжытак?

— І пра гэта мы не забываем, — гаворыць Ігар Шклярук, адзін з лепшых гаспадароў у Сухавольцах. — Машынамі забяспечвае нас база ў Саках, а наконт грамадскіх патрэб, дык тут найпільнейшай для нас справай

Як на выстаўку

што пабудова аднаго, для прыкладу, вось такога (фота 3), мураванага асабняка каштуе звыш 200 тысяч злотых.

Адкуль жа жыхары Сухавольцаў бяруць грошы?

— Людзі тут працавітыя, — гаворыць старшыня прэзідыума ГРН у Кляшчэлях Яўгеній Ефімюк, — дбаюць аб сваіх гаспадарках, жывуць згодна, дапамагаюць адзін другому.

І сапраўды. На панадворку ў Аляксея Зялінкі (фота 4), як бы на пацвярджэнне сказанага, сустракаю яго суседзяў Уладзіміра Гілеўскага (справа) і Антона Ка-

з'яўляецца пабудова водапровода. Дзеля гэтага кожны з сухавольскіх гаспадароў ападаткаваўся на 1200 зл. Толькі нашы ўлады нейк не могуць вырашыць, калі пачаць работу. Чакаем вось ужо трэці год.

Сапраўды, прэзідыум ПРН у Гайнаўцы павінен хутка вырашыць гэтую праблему. Сухавольцы, так сказаць, стаяць на жывёлагадоўлі. У іх на 100 га зямельных угоддзяў прыпадае звыш 76 штук свіней. Паказчык даволі высокі, а павышаць яго яшчэ болей без вады з кранаў вельмі цяжка, ды ведаць яшчэ трэба, што ў Сухавольцах і ў студнях вады скупавата. Такая ўжо тут пясчаная ваколіца.

Тэкст і фота В. Рудчык

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З ГРОДНА

У гэтым годзе Гродзенскай птушкафабрыцы спаўняецца 10 год. За гэтыя гады прадпрыемства значна змянілася. На многіх фермах паявілася комплексная механізацыя, усё шырэй прымяняецца перадавая заатэхніка. Птушкагадоўцы хутка нарашчваюць тэмпы павелічэння прадукцыі. За мінулую пяцігодку, напрыклад, колькасць яек і дыетычнага мяса павялічылася амаль у два разы і склала больш 11 мільярдаў яек і больш 3 тысяч цэнтнераў мяса.

Небывалы скачок запланавана зрабіць у гэтай пяцігодцы. У 1975 годзе плануецца атрымаць толькі адных яек 40 мільёнаў штук. Нядаўна калектыў фабрыкі перагледзеў свае планы. У гонар 50-годдзя СССР птушкагадоўцы абавязаліся выканаць заданні дзевятай пяцігодкі за 4 гады.

— Перш за ўсё, — гаворыць дырэктар М. М. Гузіно, — за кошт увядзення ў вытворчасць перадавой тэхналогіі і дасягненняў найлепшых птушкагадоўчых гаспадарак краіны. Вялікае значэнне прыдаем мадэрнізацыі старых ферм. Яна дае нам магчымасць на тых самых вытворчых плошчах утрымоўваць амаль удвая больш кур-нясушак.

Вось стары птушнік № 4. Утрыманне напольнае, на тарфянай падушцы. У ім каля 5 тысяч кур-нясушак. Амаль усе працэсы выконваюцца ўручную. Шмат клопату спраўляе збор яек. Ферму абслугоўвае з вялікімі цяжкасцямі двое людзей. А побач — мадэрнізаваны птушнік. Ён выгадна адрозніваецца ад старога. У ім чатыры ярусы клетак, каля 10 тысяч нясушак. І, нягледзячы на гэта, тут прасторней, відней. Механізавана падача вады, чышчэнне і некаторыя іншыя працэсы. Усё паглоўе паспявае абслугоўваць адзін чалавек — вопытная птушніца, дэпутат Вярхоўнага Савета БССР Яўгенія Сяргееўна Папуцэвіч.

Хто ж праводзіць мадэрнізацыю?

— Самі, — гаворыць галоўны інжынер Л. Г. Багачук. — Арганізавалі гаспадарча-разлікавую і мантажную брыгады. Яны і выконваюць увесь вялікі і складаны комплекс прац.

Галоўны інжынер паказвае адну з перабудаваных форм. У ёй 11.600 кур-нясушак. У памяшканні — лямпы дзённага асвятлення. Над падлогай у адзін ярус пацягнуліся 4 лініі з драцянымі клеткамі. Механізмы падаюць птушкам камбінаваныя кармы, свежую ваду. Абслугоўвае ферму адзін чалавек — Данута Лукашэвіч.

Вось яна падышла да стала зборкі, націснула гузічак, па жалабках да яе пацягнуліся беленькія яйкі. Данута дакладна сартуе іх: першагатунковыя складае ў гафрыраваныя пракладкі. За дзень птушніца збірае больш 9 тысяч яек.

Ад пачатку пяцігодкі на фабрыцы перабудаваны тры фермы. Цяпер на той самай плошчы размешчана дадаткова каля 22 тысяч нясушак. Кошты мадэрнізацыі будуць звернуты прыблізна за 1 — 1,5 гады.

Пад асаблівы кантроль узята якасць кармоў. Дзве трэція камбінаваных кармоў фабрыка атрымоўвае са Скідзельскага мелькамбіната. Яны нядрэнныя, але часам у іх не хапае 3—4 працэнты пратэіну, што значна зніжае яйканоскасць кур. Каб пазбегчы гэтага, на фабрыцы абсталявана ўласная лабараторыя. Цяпер спецыялісты заўсёды ведаюць якасць кармоў і, калі патрэбна, дадаюць у іх рыбную муку, сухое абястлушчанае малако ці тварог, часам вітаміны і такім чынам робяць камбінаваныя кармы больш пажыўнымі.

Адначасова тут уважліва вывучаюць перадавы вопыт аднатыпных гаспадарак краіны. На Мінскай птушкафабрыцы імя Крупскай падгледзелі і перанеслі ў сваю гаспадарку пульт кіравання светлавым рэжымам, у эстонскіх калег — вітамінныя дадаткі для ўзбагачэння кармоў, з літоўскага птушкасаўгаса «Друскенінкай» прывезлі тры інкубатары. Гэта дапамагае гродзенскім птушкагадоўцам павышаць прадукцыйнасць працы і зніжаць сабекошт прадукцыі. У 1970 годзе адна птушніца атрымала 500 тысяч яек, у мінулым — 650, а ў гэтым годзе ставіцца задача — мільён. Амаль на 2 рублі зніжан сабекошт сотні яек і цэнтнера мяса.

Ператварэнне фабрыкі ў буйнае механізаванае і аўтаматызаванае прадпрыемства дазваляе з году ў год павялічваць прадукцыю. У мінулым годзе, напрыклад, павялічылася яна на 700 тысяч рублёў. Ад курыцы-нясушкі атрымана 232 яйкі, з гектара ўгоддзяў атрымана 273 цэнтнеры мяса. Зверхпланавы даход склаў 310 тысяч рублёў.

Але тут не спыніюцца на дасягнутым. Вядуцца пошукі для далейшага павышэння эфектыўнасці прадпрыемства, прадукцыйнасці птушак, датэрміновага выканання плана пяцігодкі.

Дырэктар М. М. Гузіна бярэ лічыльнік і на костачках падлічвае рэзервы, называе тэрміны ўвядзення іх у дзеянне.

— За кошт мадэрнізацыі мы дадаткова размесцім больш 60 тысяч кур-нясушак і атрымаем ад іх каля 15 мільёнаў яек. Палавіну гэтай колькасці мы будзем мець ужо ў першыя два гады пяцігодкі. У наступныя два гады мадэрнізуем 4 і ўвядзем тры новыя птушнікі. Такім чынам, гадавую вытворчасць яек давядзем да 43 мільёнаў. За чатыры гады дадзім краіне 84,2 мільёна штук яек пры заданні 67,3 мільёна.

Планы пераўтвараюцца ў жыццё. Мадэрнізацыя і новае будаўніцтва ідуць поўным ходам. Па сутнасці нараджаецца новы птушыны гарадок на 60 тысяч кур-нясушак. Першую яго чаргу — на 40 тысяч — плануецца ўвесці ў эксплуатацыю ў 1973 годзе. Ужо будуюцца сцены двух птушнікаў, бойны цэх, механізаваны склад, электрападстанцыя.

А. Касенка

Пачатак на стар. 1

У Ставішчах

ца людзі — старэйшыя і маладыя. Старэйшыя мужчыны рэдка мінаюць мясцовы спажывецкі магазін, дзе прадаецца піва і мацнейшыя напіткі. А потым ненатуральна выпраставаныя, блытаючы нагамі, шукаюць па вёсцы чагосьці.

Бягуць блеючы авечкі і, па-авечаму дурныя, пруць усе за першай аж на канец вёскі, каб потым хлапчукі і мужыкі вялі іх да свайго двара.

Сяджу з маладымі, здаровымі дзяўчатамі на лавачцы каля солтысавай хаты. У агародчыку расцвілі цюльпаны. Дачка солтыса Шульжыка — Раіса ідзе ў хату, пускае пласцінку беларускіх песень у харавым выкананні мо Рыгора Шырмы, а мо і не, не правярала. На вуліцы, на лавачках усё больш людзей. З Верай Аксютыч, якая выдаецца мне маёй апорай, бо такая бадзёрая, свабодная, дапытлівая, ідзем у святліцу. Святліца іхняя не спадабалася мне адразу, як прыехала ў вёску. Але па справядлівасці скажу, што не падабаецца яна і самой моладзі ў Ставішчах. Думкі ў іх ходзяць, каб яе неяк упрыгожыць. Святліца служыць найбольш для танцаў. Як рукой падаць, тут асада Чарэмха, а там і дом культуры чыгуначніка, і клуб «Руху», туды ідуць ахвотней.

Ставішчы — частка Чарэмхі, а слухі ўжо ходзяць, што вёска перастане існаваць і стане вуліцай Чарэмхі. Гэты факт мае таксама ўплыў на дзейнасць тутэйшай святліцы. Ды напэўна маюць рацыю тутэйшыя маладыя, думаючы, што трэба ажывіць і аднавіць сваю святліцу.

Маладыя ў Ставішчах — асобная тэма. Гэта з імі прайшлі некалькі гадзін маёй сустрэчы. Аб чым не гаварылі мы, аб чым не расказвалі яны! Як у вялікай і дружнай сям'і, адчувала сябе я ў іх. На сустрэчу з «Нівай» прыйшла моладзь. Найперш тая па 18—20 год — прыстойныя маладыя хлопцы і бадай найпрыгажэйшыя дзяўчаты, потым падышлі школьнікі па 14—15 год. Прыйшло некалькі жанчын. Не прыйшлі старэйшыя дзядзькі, думаю таму, што доўга адкрыты быў той магазін з півам. — Няважна! — падумала я. Поўнасцю задаволена была маладзёжным форумам. Іх салідарнасць, цікаўнасць да свету і сардэчнасць былі найбольшай узнагародай.

Ёсць у вёсцы гуртох БГКТ, аб чым у пачатку сустрэчы паінфармаваў Юрка Рошчанка — старшыня яго. Гурток тут налічвае аж 56 членаў — адна моладзь. Адзін з маіх субяседнікаў, не член БГКТ, у канцы сустрэчы звярнуўся да Юркі: «Ад сённяшняга вечара лічы 57 членаў». А цікава, ці праўда гэта?

Гурток не выпрацаваў яшчэ плана і метаду дзейнасці, але ў галовах людзей многа думак. Толькі сабраць іх, толькі пачаць сваю вялікую энергію і інтэлігенцыю выражаць у дзейнасці больш канкрэтнай. Формы Беларускае таварыства прапануе вельмі шырокія, ёсць з чаго выбраць.

Цёмным вечарам пачаў з шумам ліць дождж. Хтось сказаў: «Прыехалі па вас». Сардэчнае развітанне. Новыя сябры цэлай горбай стаяць на сходах. Думаю, што ўдалася сённяшняя сустрэча з «Нівай».

Вера Леўчук

Фронтам да вёскі

Абавязак страхоўкі будынкаў

Каб дапамагчы сялянам, улады выдалі распараджэнні, якія накіраваны на больш эфектыўную ахову сялянскай маёмасці ад шкод, выкліканых стыхійнымі сіламі і іншымі здарэннямі. З гэтай мэтай уведзены змены ў распараджэннях, якія адносяцца да кампенсацый, выплачваемых ПЗУ. Справы гэтыя рэгулююць чатыры распараджэнні Рады Міністраў, якія абавязваюць ад 1 студзеня 1972г., а менавіта:

1. Распараджэнне Рады Міністраў аб абавязковай страхоўцы будынкаў.

2. Распараджэнне Рады Міністраў аб абавязковай страхоўцы рухомай маёмасці ў сельскіх гаспадарках.

3. Распараджэнне Рады Міністраў аб абавязковай страхоўцы ўраджаю.

4. Распараджэнне Рады Міністраў аб абавязковай страхоўцы жывёлы.

У гэтым нумары падаем асноўны змест першага з гэтых распараджэнняў.

Распараджэнне Рады Міністраў аб абавязковай страхоўцы будынкаў адносіцца толькі да індывідуальных сялян і сельскіх вытворчых кааператываў. Страхоўцы не падлягаюць будынкі, пакінутыя ўласнікам і неўжываныя, або тыя, што не надаюцца да ўжывання ў сувязі з іх дрэнным станам. Выключаны з страхоўкі таксама будынкі, прызначаныя на знясенне згодна з умовай або з іншых прычын, асабліва, калі ўласнік атрымаў дазвол на пабудаванне на месцы старога будынку новага. Не падлягае страхоўцы таксама будынак, калі адміністрацыйныя ўлады выдалі загад знясення яго.

ПЗУ выплачвае кампенсацыю за знішчэнні, выкліканыя пажарам, ударам перуна, выбухам, упадкам паветранага сродка транспарту, паводкай, ураганам, западаннем зямлі, градам.

ПЗУ не адказвае, калі шкода выклікана мэтанакіравана ўласнікам будынку.

Абавязковай страхоўцы падлягае будынак ад дня, калі пачынаецца карыстанне з будынку, або калі закончана пакрыццё дахам. Уласнік абавязаны аб гэтых здарэннях паведаміць у ПЗУ. Ён абавязаны таксама паведаміць у ПЗУ аб зменах у будынку, якія павышаюць яго вартасць, або зніжаюць яе. Паведамленне можа быць зроблена ў форме вуснай, пісьмом або тэлеграфам. Падаюць нумар будынку і з якога матэрыялу сцены і дах, а таксама інфармацыі, якіх патрабуе ПЗУ. Адказнасць ПЗУ за шкоды пачынаецца ад моманту, калі пачынаецца карыстанне з будынку, або калі закончана пакрыццё дахам. ПЗУ ацэньвае будынак і прынамсі раз на 10 год правярае стан застрахаваных будынкаў. Яно абавязана дастасоўваць вартасць страхоўкі да змены цэн матэрыялаў і працы, аб чым паведамляе абвяшчэннем.

Калі ўзнікне шкода, уласнік павінен на працягу 7 дзён паведаміць аб гэтым ПЗУ або ў бюро грамадскай рады нарадовай.

ПЗУ выплачвае поўную вартасць шкоды ў рамах сумы, на якую будынак быў застрахаваны. Аднак, калі б шкода ўзнікла ў выніку парушэння ўласнікам правілаў, устаноўленых з той мэтай, каб не дапусціць да паўстання шкоды, або калі б дзякуючы нядбаласці ўласнік прычыніўся да яе паўстання — выплачваецца 80%. Калі б шкода была выклікана мэтанакіравана ўласнікам, як была аб гэтым мова, страхоўка не выплачваецца.

Паводле правілаў, якія абавязвалі да 1.I.1972 г., уласнік у найбольш карысным для сябе выпадку атрымоўваў толькі 80% кампенсацыі.

Кампенсацыя за шкоды, якія ўзніклі ў выніку знішчэння або пашкоджання будынку, выплачваецца на пабудову новага будынку, направу пашкоджанага, або рамонт іншага будынку. Таму 1/3 кампенсацыі выплачваецца пасля злажэння ўласнікам будынку заявы, што атрыманыя грошы выкарыстаюцца на вышэй пададзеныя мэты. Другая рата выплачваецца пасля падання ўласнікам будынку пісьмовай заявы, што атрыманыя грошы выдаў на будову або куплю будаўляных матэрыялаў, звезеных на пляц. Калі шкода не перавышае 1/3 вартасці будынку, або сумы 5000 зл., кампенсацыя выплачваецца аднаразова.

Толькі ў выключных грамадска або гаспадарча абаснаваных выпадках кампенсацыя за знішчаны будынак можа быць выплачана на іншыя мэты, чымсьці адбудова або рамонт будынку.

В. Склубоўскі

Пачатак на стар. 1

Галасы юных спевакоў

стоцкага павету за выкананне «Песні аб Леніне» і «Явар і каліна». Зіна Лабадзінская і Вольга Парфенюк з пачатковай школы ў Кленіках Гайнаўскага павету за выкананне «Дубка» і народнай «Пасылала баба дзеда...» занялі другое месца. Трэцяе месца занялі Зоф'я Іванюк і Лідзія Федарук з пачатковай школы ў Плёсках Бельскага павету, якія праспявалі «Беласточчыну» і «Колькі ў небе звёзд».

У катэгорыі трыю *першае* месца журы прызнала Анне Захарчук, Аліне Пшэсмыцкай і Галіне Языкавай з пачатковай школы ў Гарадку Беластоцкага павету за выкананне «Песні пра Заслонава» і «Песні пра Нёман». Зоф'я Грыц, Вольга Парфенюк і Зіна Лабадзінская з пачатковай школы ў Клейніках Гайнаўскага павету за «Баладу аб партызанцы Галіне» і «Летнюю ночку купальную» атрымалі другое месца, а Ірына Салавей, Анна Грыка і Ліля Грыка з пачатковай школы ў Вейках Беластоцкага павету за выкананне песень «Родны край» і «Лянок» — трэцяе месца.

З квартэтаў *першае* месца занялі Галіна Пракаповіч, Эльжбета Стшалінская, Зіна Мартынюк і Славаміра Аляксеюк з пачатковай школы ў Мілейчыцах Сямяціцкага павету, якія выканалі «Беларусь, мая радзіма» і «Песню пра Нёман». Другое месца было прызнана Яўгінні Баршчэўскай, Ніне Стасюк, Любе Таранта і Аліне Фіёнік з пачатковай школы ў Пашкоўшчыне Бельскага павету за выкананне песень «Ручнік» і народнай «Ой, ляцелі гусі з броду...» Трэцяе — Людміле Дамарук, Зоф'і Пытэль, Ніне Пытэль і Валянціне Ціханюк з пачатковай школы ў Клюковічах Сямяціцкага павету, якія праспявалі народныя песні «Лявоніха» і «Ой, ляцелі гусі з броду...»

Спецыяльную ўзнагароду рэдакцыі «Зоркі» здабыў надзвычай прыемны дуэт Уладзіміра і Аляксандра Леўчукаў з пачатковай школы ў Тынявічах Вялікіх Гайнаўскага павету, якія звонкімі галасамі і з задорам праспявалі «Беласточчыну» і «Цячэ за гаем рэчка...»

Журы ўзнагародзіла найлепшага юнака акампаніятара Пецю Ваўранюка з пачатковай школы ў Вейках Беластоцкага павету.

Конкурс «Беларуская песня» — адна з найбольш удаласных культурных і выхаваўчых мерапрыемстваў у асяроддзі школьнай моладзі — прынесла ў гэтым годзе вельмі паказальныя вынікі і абяцае стаць у будучыні мерапрыемствам, якое ахопіць усе школы і ўсіх таленавітых юных спевакоў.

Мікалай Гайдук

Фота Цаф — Р. Сянько.

У АБ'ЕКТЫВЕ ФОТАРЭПАРЦЁРА

Такія электрычныя стаўбы сталі звычайным элементам краявіду Беласточчыны. Гэта (на здымку) — адзін з стаўбоў, якія складаюць электрычную лінію, па якой плыве электрычны ток з Савецкага Саюза.

Дзякуючы гэтай лініі мы можам мець электрычны ток увесь год.

Фота А. Карпюка

Беларуская літаратура — Аляксандр Баршчэўскі

ПЕРЫЯД XIX СТАГОДДЗЯ

ЯН ЧАЧОТ — ЧАСТКА IV

У беларускай творчасці Яна Чачота найбольш поўна выявіліся яго адносіны да беларускага народа. Творчасць гэтая была вынікам эмацыянальнай сувязі паэта з беларускім сялянствам. 28 беларускіх вершаў змешчана ў VI томе зборніка «Piosenki wieśniacze znad Niemna i Dźwiny». У вершах гэтых, так як і ў многіх фрагментах прадмоў да паасобных тамоў зборніка, выявіліся погляды, прынцыпы і ідэалогія Чачота. Розніца ў ідэйнай накіраванасці, выступаючай у прадмовах і вершах Чачота, заключаецца ў тым, што апеляцыі з прадмоў былі накіраваны ў адрас паноў, у адрас інтэлігенцыі, у вершах жа паэт звяртаўся з такімі ці іншымі прапановамі да беларускай вёскі, да сялян.

Чачот быў абаронцам беларускага селяніна, марыў аб паляпшэнні яго долі, прагнуў бачыць яго адукаваным і заможным. Пры гэтым аднак Чачот не быў ворагам тых, хто кінуў селяніна на дно ўбоства і роспачы — мясцовых землеўласнікаў. Цяжка было ваяваць за селяніна, не кранаючы яго ворага — пана. Чачоту здавалася, што гэта з'яўляецца магчымым. Не разбураючы існуючай феадальнай сістэмы, Чачот прагнуў яе ўдасканаліць шляхам класавай згоды і гармоніі. Здаючы сабе справу з недасканаласці існуючай грамадскай сістэмы, стараўся палепшыць яе. Прычыну паніжэння, убоства і няшчасцяў селяніна бачыў ён не ў дзейнасці паноў, а ў дзейнасці слоя падпанкаў, у дзейнасці аканомаў-цівуноў, загадчыкаў, якія стаялі паміж панам і селянінам. Другой прычынай сялянскіх няшчасцяў, на думку Чачота, былі пэўныя схільнасці ў характарах і прывычках вясковага чалавека. Перш за ўсё звяртаў ён увагу на п'янства і ляноту. У іх бачыў крыніцу сялянскай нядолі. Такім чынам, вынікам прыпісваў ён значэнне прычын. Чачот стварыў ідылічную ідэю класавай згоды паміж найбольш варожымі грамадскімі слаямі, паміж сялянамі і панамі. Быў схільны называць добрых паноў бацькамі, а добрых сялян дзецьмі. У такім падыходзе выявіліся апякунскія, хлапаманскія адносіны Чачота да народа. Ствараючы ідылічную карціну панска-сялянскіх адносін, Чачот спасылаўся перш за ўсё на практыку памешчыкаў Храбтовічаў, якія ў Шчорсаўскіх маёнтках увялі значныя рэформы.

«Шчорсы слывуць мужыкамі
І ласкавымі панамі,
Што і чытаць нас вучылі
І любілі, не глумілі».

Бадай што найбольшую колькасць сваіх беларускіх вершаў прысвяціў Чачот праблеме п'янства. У вачах паэта карчма вырастае ў сімвал зла, якое аплятае, як павук, селяніна, паралізуе яго разумовыя якасці, знішчае яго працаздольнасць, разбурае сямейную гармонію, знішчае структуру эканамічнага ладу яго гаспадаркі.

«А бадай ты, новая
Карчомка, згарэла,
Як мая цераз цябе
Хатанька згалела!
Дзетачкі і жоначка
Без хлеба у тузе;
Волікі і конікі
Топяцца у лузе».

Бадай што наймацней абураецца паэт на п'яную жанчыну, якая здаецца яму найбольш прыкрай і ганебнай з'явай. З постаццю жанчыны звязвае Чачот таксама неахайнасць. Малюе ён партрэт гаспадыні, на якой знаходзіцца «дзве асьміны сажы». Раіць гаспадару ўзяць дубіну і абтрэсці з жонкі адну асьміну бруду. Трэцюю загану сялянскай звычаёвасці бачыць Чачот у ляноце. Высмейвае яе ў многіх вершах. Лянівы селянін не можа забяспечыць утрымання ні сабе, ні сваёй сям'і. Не рэагуе ён на сляпыя вокны ў хаце, на брак коміна, на супольнае прабыванне з сям'ёй цялят, свіней і гусей. А як жа лёгка можна было б прарэзаць большыя вокны і ўпусціць праз іх у хату сонца.

Чацвертая загана сялянскай этыкі праяўляецца ў недастатковай рэлігійнасці. Цікавячыся водкай, мужычок перастае цікавіцца святамі, постамі, царквою. Адсюль толькі крок да абдымкаў д'ябла.

Людзі добрай работы

АЛЯКСАНДР ПУРА

Аляксандр Пура з Аксюцічаў Сямяціцкага павету працуе на 15,5-гектаравай гаспадарцы. Мае ён уласны трактар, снапавязалку, бульбакапалку, сеўнікі і іншыя сельскагаспадарчыя машыны. Аляксандр Пура атрымлівае добрыя ўраджаі збожжавых культур (жыта і аўса ў сярэднім па 20 цэнтнераў з 1 гектара зямельных угоддзяў). Раслінаводства не найважнейшае аднак у Аляксандра Пуры. Перш за ўсё займаецца ён свінагадоўляй. Толькі ў мінулым годзе прадаў ён дзяржаве 16 свіней агульнай вагою 2 250 кілаграмаў. Варта адзначыць, што за апошнія гады Аляксандр Пура пабудаваў сабе новыя сельскагаспадарчыя будынкі — клуню і абору.

Тэкст і фота: (яц)

Сёння рэдка даводзіцца ўбачыць зруб новага будынка з бярвенняў, якія спалучаюць адпаведнымі зацёсамі на вуглах. Эпоха ляснога матэрыялу ў будаўніцтве была доўтай. Панаванне керамікі таксама было кароткае. Зараз з чырвонай цэглай перамажна канкурыруе белая сілікатоўка, а таксама шэры газабетон. Керамічныя скляпенні выціскаюцца прэфабрыкатамі. Неяк хутка развеялася тая ранейшая недаверлівасць да ўсіх новых будаўляных матэрыялаў. Каб толькі было іх дастаткова ў продажы... Як вядома, на рынку адчуваецца зараз недахоп сталёвых бэлек, кацельнага абсталявання, тоўстага шкла і г.д. На пабудову патрэбны паводле закона план. Аднак пры апрацоўцы планаў на тыповыя будынкі праектантам не хапае смелых вырашэнняў, згодных з сённяшнім духам часу. Зараз селянін купляе план толькі таму, што без яго нельга распачаць будову. План дае дазвол на пабудову новага аб'екта. Аднак планы застаюцца толькі планамі, а аб'екты на вёсцы будуюцца паводле ўстарэлых канонаў. Традыцыйна. Таму і вонкавы выгляд нашых вёсак такі негарманічны і няўладжаны. Ды і сённяшняя «архітэктура» псуе той вобраз вёскі, які мы прывыклі бачыць у маналітнасці яе з прыроднай прыгажосцю. Многія будынкі «страшаць» сваім вонкавым выглядам. Будынкі будуюцца з розных будаўляных матэрыялаў, ды і паводле розных выпадкова прыдуманых узораў. Такія аб'екты — проста загана для цудоўных нашых краявідаў. Традыцыйна пабудаваныя дамы ці інвентарскія будынкі не заўсёды бываюць належна функцыянальнымі. А як выглядае справа дапасавання новых аб'ектаў да старых? Лепш не пачынаць аб гэтым гаворкі. На вёску прасочваюцца няўмольна гарадскія элементы. Сёння вёска мяняе сваё аблічча не заўсёды ў патрэбным напрамку. Будаваць прыгожыя і дастаткова функцыянальныя будынкі перашкаджае таксама не найлепшая якасць будаўляных матэрыялаў. Матэрыял гэты бывае розны. Даволі часта чарапіца лопае і распадаецца на кусочкі. цэгла, неадпаведна апаленая, крышыцца ў парашок, сілікат бывае вельмі ж абабіты, ды і сам цэмент не найлепшы... І такі дах пачынае зараз жа працякаць. Чарапіцу замяняем «хвалістым» этэрнітам, але і той лопае ўздоўж хвалі. Сітуацыю ратуе «папа», і то не заўсёды. Прыходзіцца рамантаваць, штукаваць, а сам аб'ект як зверху, так і з долу выглядае занядбана.

Як бачым, справа будаўніцтва складаная. (ЦЯ)

Так бывае...

Уцёк ад кулі

Было гэта 28 мая 1945 года. На Саколыччыне бушавалі банды. Асабліва ноччу адчувалі яны сябе бяскарна і здзекаваліся над людзьмі, знішчалі прыхільнікаў маладой народнай улады. Многія людзі, у тым ліку і некаторыя жыхары Паўднёвага Вострава, баяліся ў сваёй хаце чакаць ночы. Начавалі ўсюды, на полі, у крыёўках, у стадолах і хлявах, пераважна не ў сваіх будынках. Таксама і наша сям'я не начавала ў сваёй хаце. Але ў гэты вечар не паспелі яшчэ павячэраць і разыйсціся хто куды, калі нахлынулі «лясныя госці», якія мелі падтрымку ў некаторых мясцовых жыхароў. Сатчалі нас на пакой, загадалі легчы і сказаць, дзе мы пераховваем зброю. Зброі ў нас не было анііякай. Так мы ўсе і адказвалі.

— Значыць, не хочаце нам яе аддаць! — пакрыквалі раз'юшаныя бандыты. Пачалі нас біць шомпаламі. Маці наша стала кідаць на нас падушкі, коўдры, адзежу, каб удары жалезам не былі для нас такімі балючымі. А за гэта ёй найбольш дасталася ад гэтых разбойнікаў.

— Чаго вы ад нас хочаце?! Вы дакладна ведаеце, што ў нас зброі няма! — закрычаў брат Валодзя.

— Дык, калі ты такі разумны, з табою пагаворым на панадворку, — заявілі бандзёры і павалаклі сілаю брата з хаты, б'ючы яго страшэнна.

На панадворку ён схапіўся моцна за штыхеты плоту і крыкнуў:

— Калі хочаце забіць, дык тут, на панадворку, забівайце!

Яны рванулі яго, і штыхеты адарваліся. Зацягнулі яго за хату, далі рыдлёўку і загадалі капаць яму. І ён капаў пад стрэльбай аднаго звяругі. Выкапаў ужо па калені, як неяк нахіліўся бандыт блізка з думкай, што хутка выстраліць у сваю ахвяру. Валодзя раптоўна схапіў яго за ногі і кінуў у яму. А сам тым часам нырнуў у жыта. Зараз жа раздаліся выстралы. Але ўжо было позна.

— Што, уцёк? Вазьміце другога ў гэту яму, — вырашыў адзін з бандытаў. Усе мы ахнулі — забілі Валодзю... Дык пачалі тады ўцякаць. Мы, мужчыны, праз гару хаты і хлявоў, а маці праз акно кухні, якога з-за дрэў не было відаць. Беглі як найдалей. А Валодзя думаў, што гоняць яго па жыце, і бег без духу далёка-далёка. На світанні мы пазнаходзіліся. Сабраліся разам. Маці была ўся сіняя ад удараў шомпаламі. Бацька і мы — тры сыны былі таксама моцна пасінячаныя і перапалоханыя. Праз некалькі дзён мы адвезлі маці ў шпіталь. Адхварэлі таксама ўсе мы.

Гэту дату ў нашай сям'і заўсёды помняць. У гэты дзень збіраемся мы і расказваем сваім дзецям аб падзеях таго перыяду.

Міхась Хмялеўскі

Ідэалам Чачота з'яўляецца добры, працавіты, рэлігійны, багаты селянін.

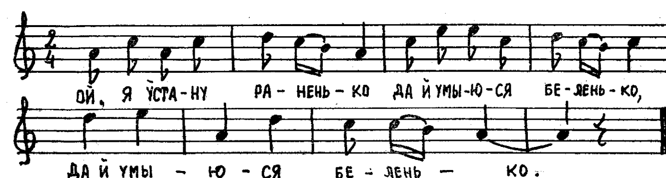
«Працуе рад і весел
З мужыцкай долі...
Ён у святой царкоўцы,
На таргу бывае,
Бога, пана, сваю хату
І работу знае.

Чачот — рамантык у многіх сваіх вершах выступае як тыповы пазітывіст. Захапляецца ён стваральным сэнсам працы, заахвочвае сялян вучыць сваіх дзяцей на рамеснікаў, дбаць аб парадку ў хаце і ў наваколлі.

З усяго сказанага відаць, што паэзія Чачота мае маралізатарскі і дыдактычны характар. Аднак дыдактызм паэта быў шчыры. Чачот быў перакананы, што толькі шляхам маральнага ўдасканальвання можна змяніць грамадскія суадносіны, палепшыць жыццё, змяніць звычаёвасць. Гэтай ідэі прысвяціў вершы. Верыў, што сялянская творчасць — фальклор можа ўзбагаціць інтэлігенцыю і што гэтая ж інтэлігенцыя павінна духова дапамагаць у сваю чаргу селяніну. Чачот з'яўляецца адным з найпрыгажэйшых сімвалаў польска-беларускай узаемнай зацікаўленасці.

ФАЛЬКЛОР

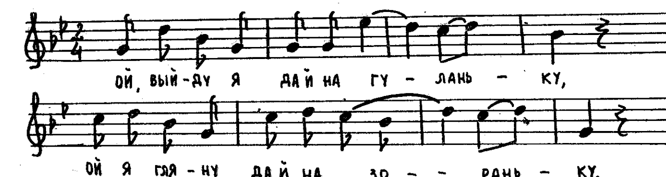
СЯМЕЙНАЯ

Ой я ўстану раненько
Да й умыюся беленько,
Да й умыюся беленько.
Ой я стану пад акном
Да й вытруся палатном,
Да й вытруся палатном.
Ой я гляну ў садочок,
А ў садочку — вішанькі,
А ў садочку — вішанькі.
Вішня з вішняй хіліцца,
Лісток з лістком ліпнецца,
А мне, бедную сіраце,
Хіліцціся німа дзе,
Хіліцціся німа дзе.
Сонца-месяц высако,
Ойцец-мама далеко.
Ойцец-мама далеко,

А сястронка ў ніволі
І ні прыдзе ніколі,
І ні прыдзе ніколі.
А браточак на вайне,
Ён ні ўспомніць аба мне,
Ён ні ўспомніць аба мне.
Вырву зелья з травою,
Застануся вдавою,
Застануся вдавою.
Вырву зелья з кветкамі,
Астануся з дзеткамі,
Астануся з дзеткамі.
На каліні белы цвет,
Будзе міне поўны свет,
Будзе міне поўны свет.

ВЯСЕЛЬНАЯ

Ой, выйду я да й на гуланьку,
Ой я гляну да й на зораньку.
Зара мая найяснюсенька,
Доля мая нішчаслівая.
Салавейку, дробны пташанька,
Чы ні бываў на маёй старане?
Чы ні бываў на маёй старане?

Чы ні плача ойцец-маці па мне?
Плача-плача, забіваецца,
Цібе ў госці дажыдаецца.
А матуля абед варачы,
А татулё на пячэ лежачы,
А сестронка красёнка ткучы,
А браточак коніці пасучы.

Запісаў Мікалай Гайдук 22 красавіка 1972 г. ад Лідзіі Салавей 1921 г. нараджэння, якая жыве ў вёсцы Лявонавічы Беластоцкага павету. З магнетафоннай стужкі нотны запіс зрабіў Сяргей Лукашук.

ЯШЧЭ АДНА ПЕРАМОГА

Нядаўна ў Гайнаўцы, якая ў апошнія гады стала сталіцай валейбольнага спорту нашага ваяводства, адбыліся заключныя сустрэчы ў турніры на кубак «Газеты Беластоцкай». Выйгралі абсалютна, не прайграўшы ніводнага сета, дзяўчаты валейбольнай секцыі Гайнаўскага беларускага ліцэя. Трэнер секцыі — Мікалай Врублеўскі.

Апошнія гады былі трыумфальным шэсцем валейбольнай каманды гайнаўскіх ліцэістак ва ўсіх спаборніцтвах нашага ваяводства. Не гаворачы ўжо аб міжшкольных і міжклубных сустрэчах, Беласток выстаўляў супроць іх зборную каманду горада некалькі разоў і ніколі не выйграў. Сустракаліся дзяўчаты і са зборнай камандай горада Гродна і, хоць у Гродне прайгралі, але ў сябе, у Гайнаўцы, выйгралі.

Ад 1966 года гайнаўскія дзяўчаты штогод выйграваюць турніры на кубак куратара, на першынство ваяводства і першынство клубаў нашага ваяводства.

У валейбольнай секцыі займаецца каля трыццаці дзяўчат. З іх складаюцца дзве каманды — малодшых дзяўчат (да 16 год) і юньёрак. Абедзве каманды найлепшыя ў ваяводстве.

Сёлета старэйшая каманда беларускага ліцэя з Гайнаўкі выступала ад імя нашага ваяводства ў міжваяводскім турніры за ўваход у другую лігу.

Кубак «Газеты Беластоцкай» — цудоўны крыштальны флакон — папоўніў багатую калекцыю спартыўных трафеяў гайнаўскіх валейбалістак.

Калекцыя гэта — кубкі, плакеткі, ганаровыя дыпломы і граматы, памятныя мячы — знаходзяцца ў прыватнай кватэры. А шкада. Бо спартыўныя дасягненні ліцэістак — гэта дасягненні школы. Яны прыносяць школе славу і гонар. Яны павінны спаўняць сваю выхаваўчую ролю, фарміраваць і ўмацоўваць у вучня пачуццё гонару за ўласную школу. Няхай жа таксама кожны, хто пераступіць парог школы, даведаецца, пазнае, чым славіцца ліцэй у ваяводстве, чым ганарыцца.

Ведаем, якія цяжкія памяшкальныя ўмовы мае беларускі ліцэй, як цяжка выгаспадарыць кавалак сцяны на відочным месцы ці палічку, аднак усё ж спадзяемся, што кіраўніцтва школы знойдзе месца на экспазіцыю спартыўных дасягненняў школы.

Не кожная школа можа пахваліцца найлепшымі дасягненнямі ў ваяводстве ў нейкай галіне. І таму мы не маем права трымаць дасягненняў ліцэя ў таямніцы.

Яніна Чэрнякевіч
Фота Цаф — П. Савіцкі

Каманда беларускага ліцэя ў Гайнаўцы — пераможца ў турніры на кубак «Газеты Беластоцкай».

На здымку: Наваколле вёскі Вайкаў над Бугам. Вучні Чартаеўскага тэхнікума адпачываюць у перапынку ў час краяведчай экскурсіі на веласіпедах.
Фота З. Савіцкі

Калі пытаюць у гаспадароў Сямяціцкага павету пра магчымасці і перспектывы развіцця прамысловасці ў іх раёне, яны найчасцей бездапаможна раскладваюць рукі. Затое ахвотна і шчыра падзеляцца сваім багаццем, якое ў іх за парогам. Каб яго ўбачыць, хопіць, напрыклад, узняцца на Замкавую гару ў Мельніку і паглядзець уздоўж берагоў ракі Буг, якая тут павольна і ляніва, быццам непрыкметна, нясе свае воды крутымі і шматлікімі загібамі, вызначаючы свой шлях шырокай і жывапіснай далінай.

Налюбаваўшыся цудоўнымі краявідамі, раю прылажыць вуха да травы, што парастае верхавіну Замкавай гары і ўважліва паслухаць. Можа пашчасліўіцца нам пачуць трывожны гоман царкоўных званоў, якія клічуць людзей на дапамогу.

Пра гэта калісьці расказаў мне адзін старэча з вёскі Сэрпеліцы, якая знаходзіцца на супрацьлеглым беразе Буга, ужо ў Варшаўскім ваяводстве. Паводле яго слоў рэч мелася так.

Даўным-даўно, калі па божым свеце з канца ў канец ганяліся татарскія орды, прыімчаліся яны і на мельніцкую зямлю — багатую і мёдам, і рыбай, і дзяўчатамі, слаўнымі сваёй прыгажосцю, і багатырамі моцнымі, ды працавітымі, і хатамі, гасцінна адкрытымі, дзе чужынцам адводзілі ганаровае месца ды хлебам і соллю віталі. Так і гэтых дзікароў мангольскіх, — кажа дзядуля, — яны прынялі, дружалюбнасці ад іх спадзеючыся, мёдам пачаставалі, словам забаўляць хацелі. А тыя манголы — о, божа мой! — усклікнуў дзядуля, — іх усіх на смерць засеклі, толькі жонак і дзяўчат пакінулі. Тады давай «пір да мір» спраўляць і жанчын нашых тутэйшых ганьбіць.

Адзін мельнічанін ад пагрому схаваўся ў званніцу замкавай царквы і адтуль глядзеў на бяду ды ганьбу сваіх родзічаў. Не вытрымаў ён, хаця страх у яго сілы адбіраў. Пачаў біць у званы, дапамогі клікаць. Быў ён яшчэ маладзенькі, бязгрэшны, аніякай чужой крыўды не меў на сваім сумленні, дык бог паслухаў яго просьбы і зрабіў так, што гэты замак разам з татарамі і ўсім іншым, што там было, праваліўся скрозь зямлю, а царкоўныя званы яшчэ і дасюль адзываюцца кожны год у той дзень, калі здарылася гэтае няшчасце. Толькі, — закончыў дзядуля, — ніхто дакладна не ведае, які гэта дзень.

Дык можа нам пашанцуе. А калі не, тады павандруйма далей уздоўж Буга. Па дарозе будзе Драгічын са сваёй даўняй гісторыяй і не менш важнымі атракцыёнамі сучаснасці. Таму гэтай мясцовасцю зацікавілася арганізацыя адпачынку для працоўных (ФВП) і абсталявала ў Драгічыне 120 месц у прыватных кватэрах. Там таксама адпачываюць работнікі прэзідыума павятовай рады ў Сямяцічах і сямяціцкія адвакаты. Знайшлося б месца і для многіх другіх, хай бы толькі былі ахвотныя.

Крыху далей — надбужная Вулька. Гэта ўжо па-сучаснаму загаспадараны турыстычны цэнтр. 37 кампінговых домікаў, газ, святло, выпазычальня спартыўнага абсталявання і прылад, а кругом лес і надрэчны беленькі пясок, на якім як жа прыемна пагрэць змучаныя косці. Тут можна пакупацца, бо Буг у гэтым месцы неглыбокі і забяспечана ахова, можна таксама паплаваць, калі хто захоча, а хто не ўмее, дык ёсць магчымасць навучыцца.

Наступны пункт — Цехановец. Гэты горад — сёлетні *агульнадзяржаўны майстар па гаспадарнасці.* Апрача іншых прыемнасцей, забяспечвае сваім гасцям смачную і недарагую ежу ў новенькай сталовай і кафейнай.

Калі гаворым у павятовым камітэце партыі пра гэтае багацце за парогам, назвы Мельнік, Драгічын, Цехановец, надбужная Вулька паўтараюцца найчасцей. Праўда, гэтыя мясцовасці з пункту гледжання турызму найбольш цікавыя. Здаецца аднак, што неабходна павялічыць іх рэестр.

У нашым механізаваным, гаманлівым свеце найкаштоўнейшым дабром з'яўляецца спакой і цішыня, ды разнастайнасць краявідаў. А гэтага ў Сямяціцкім павеце хоць адбаўляй. Вось у лесе, што сцяной падыходзіць да Мілейчыц, да вайны лячыліся хворыя туберкулёзам. Чаму цяпер не выкарыстаць гэтага мікраклімату? А наваколле між вёскамі Машчона Каралеўская і Машчона Панская — з яго цудоўнымі пералескамі і легендай пра царкоўку на ўзгорку за вёскай Грабарка? А бярозавая рошча і дубовыя гаі там, дзе вёскі Бацікі — між Сямяцічамі і Дзятковічамі, дзе поўна арэхаў і грыбоў?

Усё гэта трэба аднак разрэкламаваць, давесці да ведама зацікаўленых, заахвоціць іх. Тады багацце за парогам Сяміцічыны будзе прыносіць прыбытак, што хоць у нейкай меры вызваліць гаспадароў Сямяціцкага павету ад ласкі і няласкі тых, хто плануе размеркаванне прамысловасці.

В.Рудчык

КУТОК ГАСПАДЫНІ

ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

СЫРЫ, ЯКІЯ ПРАДУКУЮЦЦА Ў ПОЛЬШЧЫ. ЦВЁРДЫЯ СЫРЫ.

ЭМЕНТАЛЬСКІ СЫР

Эментальскі сыр паходзіць з Швейцарыі. Дзякуючы смаку гэтага сыра, прадукцыя яго разгарнулася паўсямесна амаль у цэлай Еўропе і ў заморскіх краінах, якія маюць для гэтага адпаведныя ўмовы. У Польшчы швейцарскія сыры прадукуюць у асноўным у прыкарпацкай паласе з цэнтрам у паўднёвай частцы Шлёнска. Эментальскі сыр мае характэрную форму і выгляд. Фармуецца ён у вялізныя кругі, якія важаць 70 кілаграмаў. Дыяметр паверхні верхняй часткі складае амаль 70 см, вышыня каля 14 см. Скурка яго тонкая, гладкая, крэпкая. Калі перакроіць сыр упоперак, то ў трох сантыметрах ад скуркі выступаюць у мякішы сыра характэрныя дзіркі авальнай формы велічынёй з вялікую чарэшню. Мякіш мае аднастайны светлажоўты колер. Смак і запах сыра прыемны, саладкаваты.

СЫР ВАРМІНСКІ

Гэты сыр прадукуецца ў Польшчы нядаўна. Мае ён прамавугольную форму, бакі крыху закругленыя. Адзін сыр важыць каля 4,5 кг. Скурка сыра гладкая, эластычная, пакрыта парафінам. У мяккім і эластычным мякішы сыра відаць прадаўгаватыя дзірачкі велічынёю з ячменнае зернетка.

СЫР ГОЎДА

Сыр гоўда вядомы на міжнародных рынках як тыповы галандскі сыр. Мае ён форму нізкага цыліндра з выпуклымі бакамі. Дыяметр яго — 30—35 см. Вышыня 11—12 см. Адзін сыр важыць ад 8 да 12 кг . Скурка, як у тыповых галандскіх сырах, эластычная і гладкая, жоўтага колеру. Дзіркі сыра размешчаны ў мякішы раўнамерна і даволі рэдка. Мякіш эластычны і адналіты. Сыр мае тыповы арэхавы смак. У маладых сырах дапускаецца кіславаты запах, у старэйшых сырах — даволі пікантны.

СЫР ЭДАМСКІ

Эдамскі сыр, як і сыр гоуда, вядомы ў міжнародным гандлі як тыповы галандскі сыр. Эдамскі сыр фармуецца найчасцей у круглыя галоўкі, крыху сплюснутыя, важаць яны ад 1,8 да 2,5 кг. Дыяметр галовак — 14—17 см. Скурка сыра бывае звычайна вішнёвага колеру. Пакрыта яна парафінам. Дзіркі ў мякішы размяшчаюцца даволі раўнамерна. Дыяметр іх вагаецца ад 4 да 6 сантыметраў. Мякіш мае эластычную кансістэнцыю, адналіты, колеру саломы спелай пшаніцы. Эдамскі сыр мае далікатны, крыху кіславаты, без ніякіх запахаў смак. У Польшчы прадукуюцца таксама эдамскія сыры ў блоках, памеры якіх 12x13x30 см, важачыя каля 5 кг. Якасць і смак гэтага сыра такі ж самы, як і сыра, які прадукуецца ў галоўках.

У наступным нумары падамо працяг пералічэння цвёрдых сыроў, якія прадукуюцца ў Польшчы.

Гаспадыня

Тады, у пахмурную студзеньскую раніцу 1945 года, мы, аднак, ехалі ў Кракаў, яшчэ не ўяўляючы ў поўнай ступені напалу баёў.

У нашым распараджэнні ўсё той жа «віліс» і спакойны, марудлівы вадзіцель-сібірак, з яго нязменнай прыказкай: цішэй едзеш — далей будзеш.

Тут яна дарэчы. То тут, то там, перасцярога: «Міны!». Мы павольна едзем па расчышчаных маршрутах з візітнымі карткамі — добрымі пажаданнямі на дарогу нашых сапёраў: «Размініравана», «Мін няма».

...Мяне пацягнула да знаёмых мясцін. Павярнулі да Мантэлюпіхі. Вось ён, змрочны будынак кракаўскай турмы. Нам з Вольгай пашанцавала. А колькі загінула ў гэтым каменным мяшку ад катаванняў, колькі загубленых жыццяў на сумленні аднаго нашага агульнага «знаёмага — следчага-веселуна!»

Я заплюшчыў вочы і выразна, як на экране, убачыў сцены сваёй камеры. У ржавых плямах ад крыві, падрапаныя пазногцямі, спісаныя агрызкамі алоўкаў.

Калі б турэмныя сцены маглі загаварыць... Калі б...

Азірнуўся. Побач бязгучна, глытаючы слёзы, плакала Вольга. І ў вачах яе я чытаў тое ж пытанне, якое не давала спакою і мне: «Што з татусем, Стэфай, Рузяй! Ці жывыя...»

Врублі... Врублі... Ніколі не забуду тое, што вы зрабілі для нашай справы.

Тады, у схроне, затаіўшы дыханне, скурчыўшыся ў камяк нянавісці, я ведаў, я быў упэўнены: Комар не падвядзе, не выдасць. Верыў у старога Міхала: і ён з той пароды, што хоць цвікі рабі. Але Стэфа? Адкуль у гэтай дзяўчынкі ўзяліся сілы? Ляжала пад дулам аўтамата, збітая, у сіняках, побач з маім схронам. Тут нават слоў не трэба. Жэст рукой, паварот галавы — і канец. Выстаяла. Нічым не выдала капітана Міхайлава. Нізкі паклон і табе, татусь, і вам, мілыя сёстры Стэфа і Рузя, за вашу стойкасць, за любоў і веру ў маю краіну, за ваш подзвіг.

Міхал Врубель — татусь. Пасмяротна ўзнагароджаны ордэнам Айчыннай вайны І-ай ступені.

...З Мантэлюпіхі дзяўчаты пацягнулі мяне на Тандэту.

— Паказвай, паказвай, дзядзька Вася, дзе ты расстаўся са сваімі анёламі-ахоўнікамі.

Давялося паказаць. Вонкава Тандэта за шэсць месяцаў амаль не змянілася. Такое ж бойкае месца. Кіпіць, бурліць «чорны рынак». З'явіліся і новыя асобы. Манашкі з надзьмутымі тварамі, у высокіх, накрухмаленых снежна-белых каўнерыках. Таксама штосьці прадаюць, купляюць.

Пабывалі мы з дзяўчатамі ў кіно. Круцілі якуюсьці даваенную камедыю. Здаецца «Антон Іванавіч злуе».

Затым да вечара блукалі ўтраіх па вуліцах, плошчах, слухалі ажыўленую гамонку горада. Радаваліся ззяючым, шчаслівым тварам. І плылі нам насустрач старажытныя палацы, замкі з вежамі і флюгерамі. У касцёлах ішло богаслужэнне. Праз расчыненыя дзверы даносіліся ўрачыстыя гукі аргана. Зімовае сонца асядала на рознакаляровых вітражах. Пасля руін і папялішчаў Днепрапятроўска, Кіева ўцалелы, выратаваны Кракаў здаваўся цудам.

Мы спыніліся ў старой гасцініцы ў цэнтры горада непадалёк ад Сукеніц. Я прачнуўся быццам ад штуршка. Падышоў да акна. Над начным горадам імкліва праносіліся воблакі. На якоесьці імгненне ў разрыве хмар паказаўся месяц, і, быццам у спешцы, выраслі з цемры строгія стрэльчатыя лініі Марыяцкага касцёла, вежы, няясныя абрысы шпіляў, невыразныя сілуэты Вавеля.

ТРЫБУНА чытачоў

Паважаны рэдактар!

Чытаю ўважна «Парнасік», бо там вядома... вершы. Сёння і я махнуў адзін, вельмі ж надакучыла спяшацца з малаком. А тут да нашай малачарні ў Тарнопалі прыйшоў загад прэзаса, каб да 5⁰⁰ мы справіліся знесці малако. А ў нас калоніі і да таго давозяць малако яшчэ сяляне з семяноўскіх калоній, а яны маюць да «злеўні» 3 км дарогі. Вядома, сну засталося мала. Але годзе наракаць. Хачу, каб вы прачыталі мой вершык і, калі ён пройдзе праз «сітка», змясцілі ў «Парнасіку». Але і не пагневаюся, калі ён трапіць у кошык.

З шчырай пашанай
Ул. Гайдук

МАЛАКО

У гайнаўскай млячарні
Прэзас добра дбае —
З сялянскага вока
Сон рукой знімае.

Я ўстаю а чвартай,
Ён ўстае а сёмай.
Гэта ўсё ў парадку
І згодна з законам.

Зайду да аборы,
А там спяць каровы.
— Уставай, Красуля,
Ці ты навасць чула?

А Красуля толькі
Мармынула злосна:
— Не мяшай паспаць мне,
Падоіш а шостай.

— Паслухай, кароўка,
Будзь ты акуратнай,
Бо зганю вяроўкай —
Я ж мушу да пятай.

Зараз прыдзе трактар,
Трэба паспяшацца...
На другую рату
Трэба на падатак.

Я мушу ўвіхацца,
Я мушу старацца,
Ну, бо з мае працы
Будзе мне заплата.

Ох, будзе заплата
«Халацік», як карта.
Гарбок бы ў вярблюда
За год дзесяць будзе.

Дык спяшу дарогай,
А потым мяжою.
Брату гарадскому
Трэба ж сырадою.

Ул. Гайдук

На плошчах стаялі «Т—34», армейскія машыны, накрытыя брызентам, фурманкі, коні. Дахі дамоў стылі пад срабрыста-сінявatым снегам, імкнулі ўвышыню калоны Сукеніц, няяркі водблiск месяца падаў на помнік Адаму Міцкевічу. І з незвычайнай яскравасцю я не проста ўбачыў, але адчуў сэрцам, як невыказна прыгожы гэты горад на Віслe, які блізкім і дарагім стаў ён за апошнія месяцы для ўсіх нас.

З Паўлавым мы сустрэліся на другі ці трэці дзень у Енджаеве — пад Чэнстаховам, дзе тады размяшчаўся штаб I Украінскага фронту.

«Паўлаву, тэрмінова...» ці проста: «Паўлаву...» — так пачыналіся амаль усе нашы радыёграмы.

Сто пяцьдзесят шэсць дзён і начэй вёў я ў эфіры і думках размову з чалавекам, які стаяў цяпер перад намі. Ён з'явіўся на нашу кватэру, калі мы паспелі ўжо адпачыць, але клапатліву руку Баці (Бацем палкоўніка празвала Груша, так яно і пайшло) мы адчулі значна раней.

Утульная кватэра, новае абмундзіраванне, накрухмаленыя, як у добрыя, даваенныя часы, прасціны, пайкі, пісьмы і прывітанні ад сваякоў — усё гэта, быццам па шчупаковаму загаду, мы атрымалі ўжо ў першыя гадзіны нашага знаходжання ў Енджаеве.

(Працяг будзе)

АЛІМПІЯДА ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНЫХ ВЕДАЎ

15 мая г.г. у гайнаўскай арганізацыі ЗМВ адбыўся паватовы конкурс VII алімпіяды грамадска-палітычных ведаў. Раней такі конкурс адбыўся ў 46 гуртках ЗМВ. Гаспадарам паватовага конкурсу быў гурток з Навасадаў, які славіцца добрай працай і вялікай грамадскай актыўнасцю сваіх членаў. І гэта заданне моладзь з Навасадаў выканала дасканала. Вялікая ў гэтым заслуга старшыні гуртка Мікалая Якімюка.

У клуб «Рух» у Навасадах прыехала 13 дружын. Пасля пісьмовага конкурсу ў фінал увайшло 6 дружын. Тут заўзятую барацьбу вялі дружыны з Нарвы (ПОМ), Навасадаў, Вітава, Чэхаў Арлянскіх, Волькі і Плянты. Перамагла зборная гуртка ЗМВ пры ПОМ-е ў Нарве ў складзе: Крысціна Чэрнякевіч, Міраслаў Катовіч і Кшыштаф Дубоўскі. Яны будуць прадстаўляць гайнаўскую арганізацыю ЗМВ в ваяводскім конкурсе.

Найлепшыя дружыны і ўдзельнікі атрымалі кніжныя ўзнагароды і дыпломы. Узровень алімпіяды быў высокі.

І. Казлоўскі

ЭКСКУРСІІ

У пятніцу 12 мая ў пачатковай школе ў Махнатым была арганізавана экскурсія ў гайнаўскі «тэатр» на п'есу «Сатана з сёмага класа». Вучням яна вельмі спадабалася, хаця гэта не першая экскурсія, бо кіраўніцтва школы часам арганізуе такія экскурсіі.

*

Таксама рыхтуецца экскурсія ў рамках ПР (курсы сельскагаспадарчай падрыхтоўкі). Гэта будзе экскурсія ў горы. Працягвацца будзе 6 дзён. У ёй прыме ўдзел многа моладзі. Экскурсіі такія прыемныя і вельмі карысныя, асабліва для вясковай моладзі.

Алеся

НЯСЛАЎНАЯ ХРОНІКА

16.V.1972 г. на шашы непадалёк Белавежы Ян Клім (21 год) з Гайнаўкі ўрэзаўся матацыклам у прыдарожны бетонны слуп і зламаў нагу. Яго пасажыр Пётр Віткоўскі таксама быў пабіты. Абое апынуліся ў шпіталі. Няўдачлівы матацыкліст ехаў з празмернай хуткасцю. Не меў ён таксама права язды.

ВУЛІЦА

Вуліца ў Дубічах Царкоўных змяняе выгляд. Шырыня яе 7 метраў і паабапал яе будуюць ходнікі шырынёй па 2 метры кожны. Работы ідуць поўным ходам. Мяркуюць выпраставаць вуліцу (хоць застануцца 2—3 малыя павароты). Сяляне абавязаліся кожны насупраць свайго панадворка навазіць фурманкамі пяску і кравэнжнікаў. Работамі кіруюць Іван Майстровіч і Косця Чыквін.

М. Панфілюк

Сардэчныя ТАЙНЫ

Дарагое Сэрцайка!

Мне 25 год. Я яшчэ не жанаты. Аднойчы мы з сябрам падышлі ў сваёй вёсцы да кіёску, дзе стаяла некалькі старэйшых мужчын, якія вялі размову. Мой сябра на прывітанне падаў ім усім руку, а я сказаў толькі «Добры дзень», але рукі не падаваў. Тады адзін з гэтых мужчын звярнуў мне ўвагу: «Што ты, Пеця, не хочаш з намі прывітацца, руку падаць?»

Я яму адказаў, што я ж прывітаўся словам, а рукі не падаваў, бо заўсёды павінен гэта зрабіць старэйшы. А ён даказваў, што гэта няпраўда, што я павінен падаць руку, а не яны.

Дарагое Сэрцайка, хто з нас мае рацыю? Ці сапраўды я паступіў не так?

Пеця

Пеця! Вялікай памылкі тваёй я тут не бачу, але ўсё ж такі ў гэтым выпадку ты павінен быў першым падаць руку. Яны ж стаялі, а падыйшлі вы, тым больш, што твой сябар прывітаўся і ўсім падаў руку, а ты не. Таму выйшла неяк не зусім добра, хаця наогул руку першы падае старэйшы. Табе трэба было следам твайго сябра ўсім падаць руку. Цешыць мяне, што на такія справы вядуцца дыскусіі сярод вясковых мужчын.

Дзякую за ліст і жадаю ўсяго найлепшага.

Сэрцайка

УСІМ, ХТО ЛЮБІЦЬ РОДНАЕ СЛОВА

У канцы 1971 года ў Мінску выйшла з друку кніга А. Каляды «Выразнае чытанне» (выдавецтва «Вышэйшая школа»). Яна з'яўляецца тэарэтычна-метадычным дапаможнікам для студэнтаў і настаўнікаў беларускай філалогіі.

Аўтар, вопытны чытальнік мастацкага слова, дае практычныя парады, як авалодаць элементамі тэхнікі мовы і набыць навыкі лагічнай і эмацыянальнай вобразнай выразнасці чытання. Каштоўнасць кнігі і ў тым, што яна вельмі лёгка чытаецца, і з яе можна карыстацца нават без спецыяльнай падрыхтоўкі. Да кнігі дадаецца камплект грампласцінак з запісамі ўрыўкаў з мастацкіх твораў папулярных беларускіх паэтаў і пісьменнікаў. Гэтыя запісы становяць узор выразнага чытання тэкстаў, якія распрацаваны і пракаменціраваны ў кнізе.

Трэба, каб гэта карысная кніжка трапіла не толькі на паліцы Дома кнігі, але каб стала прыладай штодзённай працы настаўнікаў беларускай мовы.

А. Язучонак

П'ЯНСТВА Ў НОВЫМ КОРНІНЕ

У Новым Корніне палавіна мужчын — гэта п'яніцы. У магазін яны ідуць, калі прыходзіць прадаўшчыца (у 8 гадзін), а адыходзяць, калі яна вяртаецца дамоў. П'юць яны заўсёды піва. Вып'юць больш дзесяці бутэлек — і з чалавека робіцца дурань. У хаце яны нічога не робяць (як п'яныя), толькі ругаюцца, а навэт часта выганяюць жонак і дзяцей з дому.

Для п'яніц наступіў цяпер вельмі дрэнны час. Змяніўся прадаўшчык, ён з суседняй вёскі, калі бы быў з сваёй, то адкрываў бы магазін вечарам, каб больш утаргаваць на піве. Цяпер крыху змянілася. Прадаўшчыца (з суседняй вёскі) не адкрывае магазін па-за гадзінамі, і п'яніцы гэта вельмі перажываюць.

Люба Сахарчук
Новае Корніна

АДНО З ПЕНКАЙ... У ЧАС ПРАЦЫ

Гайнаўка, вуліца Вызвалення, рабочы дзень, чацвер, гадзіна 13⁰⁰. Па-суседску ідзе пабудова новых кватэр і картусоў бытавога характару.

Цікава, што пад гэтым кіёскам з півам робяць рабочыя? Ці часта яны ўстанаўліваюць сабе падобныя «перапынкі»? (вр)

ДОБРАЕ ПАХВАЛІЦЬ, ДРЭННАЕ — ЗГАНІЦЬ

ГС у Крынках славіцца добрым хлебам, булкамі і рагалямі. Крынкаўскі хлеб ідзе ў 60 вёсак, і ніхто яго не зганіць. Той, хто спажывае яго, хваліць пекараў з Крынак. Таксама і аранжада, якую вырабляе ГС у Крынках, папулярная, бо робіцца з крынічнай вады і вельмі смачная. Хто яе п'е, той хваліць.

Але каўбасы крынкаўскага ГС-у не маюць добрай славы сярод пакупнікаў, а каўбаса «Звычайная» ў цане 44 зл. за кілаграм бывае мокрая і хутка зеляне. Усе яе ганяць.

А. С.

КАБ ГАЗЕТЫ ТРАПІЛІ ПАД СТРЭХІ

Загадчыкам пошты ў Грыгароўцах ужо 10 год з'яўляецца Міхал Грыгарук. У яго тры пісьманосцы. У першым квартале г.г. паштавікі з Грыгароўцаў адной толькі «Нівы» мелі ў падпісцы 158 экземпляраў. Наймалодшы з іх Уладзімір Куптэль абслугоўвае вёскі Грэдалі, Кошкі, Дубяжын і Мокрае. Пагада ці дождж, а ў яго заўсёды вялікая поўная торба, выпханая лістамі і газетамі. Жыхары задаволены ім: сумленны і дакладны, тэрмінова прыносіць перасылкі. Ён таксама вучыцца завочна.

Наглядальнік

НАША ПОШТА

Аня. Вашым палянічным зацікавіўся цэнтр АБС.

Іван Анацік, Аўгустова. Верш «Мая вёска» атрымалі. Змесцім у «Парнасіку».

Надзея Кучынская. Верш «Чырвоныя ружы» атрымалі. Змесцім у «Парнасіку».

Янка Здоўскі. Верш «Наша вучаніца Бася» атрымалі. Змесцім у «Парнасіку».

Тэрлецка О. Верш «Вясной» атрымалі. Змесцім у «Парнасіку».

Лена Данілюк, Гайнаўка. Верш «Наша вёска» атрымалі. Змесцім у «Парнасіку».

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„Narkotyk" (franc.), 13—14. „Szósty lipca" (radz.), 15—16. „Tylko umarły odpowie" (polski), 17—18.

Нараўка

„Cytadela odpowie" (bułg.), „Przepustka na ląd" (radz.), 14—18.

Нарва

„Romantyczni" (polski), „Po latach" (radz.), 14—18.

Чыжы

„Hajducy kapitana Angela" (rumuński), „Milion za Laurę" (polski), 14—18.

Дубічы Царкоўныя

„Próba terroru" (USA), „Zielone smugi" (radz. 14—18).

Арэшкава

„Cyrk bez granic" (rumuński), „Własne zdanie" (bułg.), 17—18.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Орля

„Tropiciel śladów" (rumuński), „Szepczące ściany" (franc.), 14—18.

Райск

„Ambasadorowie nie mordują" (NRD), „Przygody Krosza" (radz.), 14—18.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Шудзялава

„Kłopotliwy gość" (polski), „Timo Rinnelt porwany" (NRD), 14—18.

Янаў

„Narkotyk" (franc.), 14—18.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц

„Intrygantki" (czeski), 13—14. „Wydra pana Grahama" (czeski), 15—16. „Dzięcioł" (polski), 17—18.

Мельнік

„Jezioro starej sowy" (NRD), 13—14. „Kto śpiewa nie grzeszy" (jugosł.), 15—16, „Przystań" (polski), 17—18.

Мілейчыцы

„Molo" (polski), 13—14. „Rycerz szklanego ekranu" (węgierski), 15—16. „Dzięcioł" (polski), 17—18.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Kajtek i siedmiogłowy smok" (węgierski), „Qeimada" (włoski), 14—18.

Новы Двор

„Tropiciel śladów" (rumuński), „Spóźnieni przechodnie" (polski), 14—18.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 6.885 T-3

АГЕНЦТВА АБС

Т(ана) А(ба) Б(аба) С(казала) ПАВЕДАМЛЯЕ

СКРЫЖАВАНЦЫ

Яшчэ аб зубрах. Але ўжо не аб лясных і палявых, а аб вясковых, падляшскіх скрыжаванцах.

20.IV.1972 г. Чацвер. Цягнік Бельск — Гайнаўка. Пятая гадзіна. Цягнік? Вандроўны цырк! Маладыя, валасатыя, барадатыя, рагатыя хлопцы. Столькі іх развялося, што аж страх каля іх праходзіць. І зубрыныя ў іх хваробы. Вочы перамяніліся, сталі злыя, як агонь. І характар перанялі ад зуброў. Як разгневаецца зубр, дык адразу кідаецца на чалавека. А правучыць зубра нельга, бо яны, відома, пад апекай. Дык ім гэтага і трэба. Гуляй душа! А зачэпіш іх — крыўдуй на сябе: яны за свае ўчынкі не адказваюць. Хвасты падымуць угору, рогі апусцяць уніз, морды выкрывяць, высалапяць доўгія языкі, вочы іх стануць вялікія і страшныя. Дзікім голасам заравуць. Няма ратунку — уцякай.

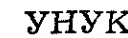
Не мыюцца, не брыюцца, не стрыгуцца. Баяцца, каб не страціць свайго жывёльнага выгляду, каб не выбіцца з зубрынага стада. Апанавалі цягнікі, нярэдка ездзяць у першым класе. Нішчаць вокны і іншае абсталяванне вагонаў. Гарцуюць, важныя, на прыпынках. Ходзяць па вагонах, як кантралёры. Шукаюць дзяўчат. Знайшоўшы, прыліпаюць нахабна, па-зубрынаму.

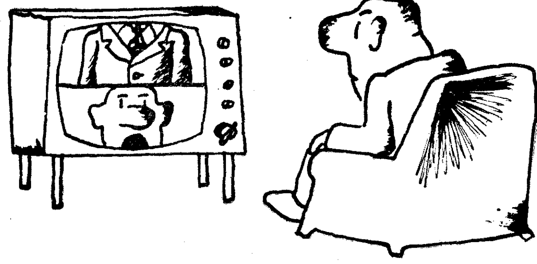
А паглядзіце на прыпынкі! Сцены распісаны зубрынымі рагамі: шэдэўры зубрынага розуму і культуры.

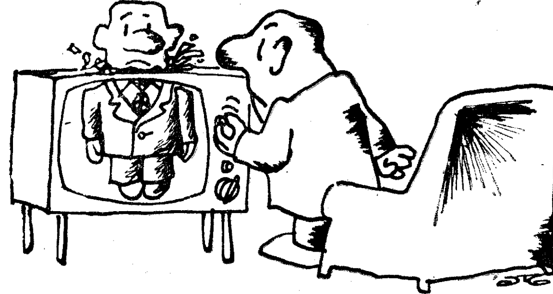
Пара адгарадзіць гэтых зуброў ад людзей, загнаць іх у добры звярынец, паставіць вопытных старажаў, мо ператворацца ў людзей. МСМ

УНУК

— Дзядуля! Ёсць у цябе зубы?
— Няма.
— Ніводнага?
— Ніводнага.
— Тады, дзядуля, патрымай мой пернік.

НІЎКА

Ты чакай...

Па табе сумую, любка,
Пазнаю, ты так і знай.
Не кідай жа толькі трубку
І дурным не называй.

Ні ў кіно, ні на бульвары
Лёс не зводзіў разам нас,
Ды жыццё ўсё толькі мару
Голас твой пачуць хоць раз.

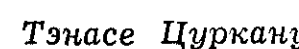
Ах, які, відаць, напеўны!
Сэрцам чую і душой,
Што ласкавей ты, напэўна,
Жонкі першае маёй.

Разумней другое жонкі.
Хоць яна і педагог,
Ды нацягвала пастронкі —
Кроплі выпіць я не мог.

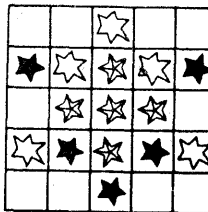
Ну, а трэцяя, што зараз,
За гультайства ўсё кляне.
Хіба з ёю кашу зварыш?
Гэта жонка не па мне.

Ты чакай ля тэлефона,
Калі жонка дасць адбой,
Пазваню табе сягоння,
Як сустрэцца нам з табой.

Тэнасе Цуркану

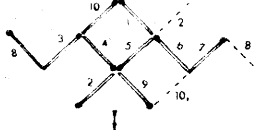

Галаваломка

Перасуньце зоркі на найбліжэйшыя свабодныя палі так, каб у кожным гарызантальным і вертыкальным радзе аказалася па тры розныя фігуры. Фігуры можна перасоўваць па простай лініі і наўскос.

Адказ на заданне з папярэдняга нумара:

АМЕРЫКА

Мужчына быў вельмі задаволены сабой, бо ўчора зрабіў тры добрыя ўчынкі. Спаткаўшы на вуліцы бедную жанчыну, якая, трымаючы на руках хворае дзіця, плакала, ён спытаў, што з ёю здарылася. Жанчына адказала: яна плача таму, што яе дзіця памірае ад голаду. Ён даў дзесяць долараў і пакінуў *свой* адрас, каб *яна вярнула рэшту*, калі купіць малому харч.

— Ну, гэта адзін учынак. А якія яшчэ два?

— Няўжо не разумееш, што ў гэтым адным усе тры. Па-першае, я супакоіў жанчыну, каб яна не плакала, па другое, я даў грошы, каб яна накарміла дзіця. А па-трэцяе, я пазбавіўся гэтых дзесяці фальшывых долараў, якія трымаў у сябе больш як год.

СУЧАСНАСЦЬ

Варажбітка. Карты гавораць, што хутка вы спаткаецеся з вядомым рэжысёрам і станеце кіназоркай.

Дзяўчына. Але ж тое самае вы гаварылі і маёй сяброўцы.

Варажбітка. А што мне застаецца рабіць, калі ўсе сённяшнія дзяўчаты мараць толькі аб гэтым?

БАЦЬКАВЫ СЫНОЧКІ

Захварэў бацька, прыкавала яго хвароба да ложка. Вось ён і просіць старэйшага сына:

— Васілёк, устань, падай мне вады!

А Васілёк разлёгся сабе на печы, быццам не чуе, а потым кажа:

— Ляжыце сабе, тата, і не хвалюйцеся. Навошта вам вада?

А тут абазваўся другі сынок, Андрэй, што ляжаў на палацях:

— Татка, чаго вы просіце гэтага гультая? Лепш вы самі ўстаньце, напіцеся, ды заадно і мне падайце.

ПЕРАМОЖЦА

У адным гарадку праводзіліся спаборніцтвы па ежы. Адзін з удзельнікаў паказаў на іх самыя лепшыя вынікі. За адведзены час ён з'еў вялікі біфштэкс, кола кілбасы, мясны пірог і торт. Журы прызнала яго пераможцам.

Пакідаючы сцэну, на якой праводзіліся спаборніцтвы, ён сказаў сваім балельшчыкам:

— Дарагія, не гаварыце толькі аб гэтым маёй жонцы, бо я магу застацца... без абеда.

ШТО АТРЫМАЛАСЯ

— Мы дамовіліся са сваёй сяброўкай гаварыць у вочы праўду аб нашых недахопах.

— Ну і што з гэтага атрымалася?

— Я ўжо не размаўляю з ёю пяць гадоў.

ДЗІЎНЫ ВЫПАДАК

Аднойчы Вальтэр убачыў у пакоі вяльможы некалькі дзесяткаў парыкоў.

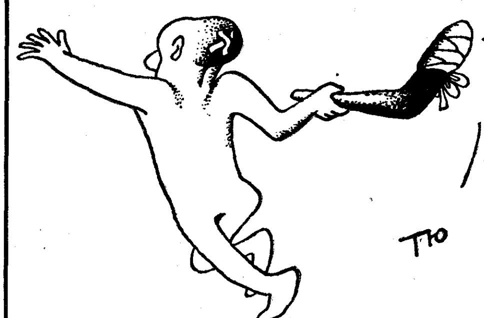
— Дзіўны выпадак! — усклікнуў вядомы філосаф. — Столькі парыкоў у чалавека без галавы...

ВЕСТКА

Звоняць з радзільнага дома.

— Перадайце, калі ласка, галаве сям'і, што жонка падарыла яму трайню.

— Абавязкова, але не цяпер, сястра. Ён голіцца.

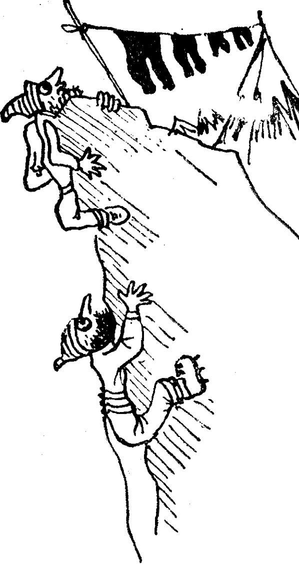

ДАЎ ЗРАЗУМЕЦЬ

Позні час, а госці не разыходзяцца. Гаспадар час ад часу паглядае ў акно. Госці пытаюцца:

— Што вы там выглядаеце ў такой цемры?

— Я дакладна ведаю, што ў майго суседа сёння таксама былі госці, але чамусьці ў яго вокнах святла ўжо не відаць.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Ані Бішчук з Кузава Гайнаўскага павету і Ірэны Ражко з Меляшкоў Беластоцкага павету змяшчаем песню

ANNA — MARIA

Słowa: Krzysztof Dzikowski
Muzyka: Seweryn Krajewski

Smutne oczy, piękne oczy,
smutne usta bez uśmiechu
widzę co dzień ją z daleka,
stoi w oknie aż do zmierzchu
Anna Maria.

Tylko o niej ciągle myślę
i jednego tylko pragnę,
żeby chciała choć z daleka,
choć przez chwilę spojrzeć na mnie.

Anna Maria smutną ma twarz,
Anna Maria wciąż patrzy w dal,
Anna Maria smutną ma twarz,
Anna Maria wciąż patrzy w dal...
Anna Maria.

Jakże chciałbym ujrzeć kiedyś
swe odbicie w smutnych oczach,
jakże chciałbym móc uwierzyć
w to, że kiedyś mnie pokocha.

Anna Maria itd.

Lat minionych, dni minionych
żadne modły już nie cofną,
ten, na kogo ciągle czeka,
już nie przyjdzie pod jej okno.

Anna Maria itd.

КУРЁЗЫ

РАЗВОД ПА-ВЕНСКУ

У адным з судоў Вены слухалася справа аб разводзе Гайнца Карэра, рэцыдывіста, вядомага паліцыі як «чэмпіёна ўцёкаў». Карэр адседжваў у гэты час чарговы пяцігадовы тэрмін за махлярства і быў дастаўлен з турмы ў будынак суда ў наручніках. Суддзя не паспеў сказаць і некалькі слоў, як Карэр выхапіў з-за пояса пісталет і загадаў служыцелю Феміды і яго сакратару павярнуцца тварам да сцяны. Затым муж, які разводзіўся, «прымусіў» жонку адкрыць наручнікі, раззброіў двух судзейскіх вахмістраў, прыкаваў іх адзін да аднаго сваімі наручнікамі і знік, бліскуча падтрымаўшы сваю рэпутацыю.

ЧЫМ СПАКУШАЮЦЬ ДЗЯЎЧАТ

Міністэрства абароны Даніі трапіла ў цяжкае становішча. НАТО патрабуе ад яго паставіць дадаткова тры тысячы салдат, а дацкія юнакі не хочуць апранаць ваенную форму. Нарэшце, выйсце было знойдзена. Міністр абароны зрабіў рэверанс у бок... цудоўнага пола. У армію аб'яўлен набор добраахвотнікаў -дзяўчат ва ўзросце да 25 гадоў. Дзяўчат разлічваюць спакусіць абяцаннем трохмесячнага аплачваемага водпуску па цяжарнасці і родах і салідная пажыццёвай пенсіі пасля дасягнення 45 гадоў.

УКРАЛІ ДАРОГУ

Чыгуначнае начальства Швецыі вырашыла праверыць стан законсерваванай чыгуначнай лініі на поўдні краіны. Калі на месца прыбылі інспектары, іх чакаў сюрпрыз: ад дарогі не засталося ні рэек, ні стрэлак, ні вагонаў, ні лакаматываў, ні нават шпал. Аказалася, што невядомыя злачынцы, працуючы сярод белага дня на працягу цэлага лета, разабралі дарогу, пагрузілі на аўтамабілі і павезлі.

Важнае, не з якой нагі ўстаў, а на чыю нагу наступіў пры гэтым.